

Centrumplan Oirschot

SO BOEK - 16 APRIL 2024

Team Juurlink [+] Geluk:

Cor Geluk, Floor Hendrickx , Maria Aftaeva, Sally Birkefeldt en
Barbara Mogelmoose

Begeleidingsteam gemeente:

Ed Winters (projectleiding), Hans van Doormaal (mobiliteit),
Jacob Beens (verkeer), Roel Kox (RO), John Jacobs,
Marloes Veldman (communicatie) en Sten Otter (communicatie)

Experts:

Goudappel - Tjitte Prins (adviseur en projectmanager mobiliteit en ruimte)
en Tania Roel Castro (adviseur mobiliteit en ruimte)

In samenwerking met de Allianties, buurtbewoners, ondernemers,
vastgoedeigenaren en andere belanghebbende.

© Copyright

Juurlink[+]Geluk BNSP

Karl Weisbardstraat 7, 3024 EE Rotterdam

1

Inleiding

1. Opgave
2. Bestaande stukken
3. Proces

2

Analyse

1. Locatie
2. Erfgoed
3. Observaties
4. Huidig gebruik
5. Groene en blauwe structuren
6. Mobiliteit

3

Workshops

1. Moodboards
2. Dilemma's

4

Visie

1. Mobiliteit visie
2. Visie dorpsnatuur
3. Klimaatadaptief ontwerp

5

Ontwerp

1. Masterplan
2. Materiaal
3. Ontwerp straten
4. Ontwerp markt
5. Zichtlijnen
6. Objecten en meubilair
7. Terrassen
8. Spelen
8. Waterpompen
9. Water
10. Beplanting en bomen

6

Functioneren

1. Evenementen
2. Fiets parkeren
3. Kort parkeren

1. Inleiding

In opdracht van de Gemeente Oirschot en in samenwerking met de allianties en buurtbewoners is er gewerkt aan een ontwerp voor de inrichting van het centrum van Oirschot. Met aandacht voor de grote opgaves mobiliteit, klimaat en inclusiviteit is er door middel van participatie onderzocht wat een gedragen visie is op de inrichting van de buitenruimte.

Het boek dat nu voor u ligt is het resultaat van dit onderzoek.

Opgave

In de Centrumvisie Oirschot van 20 december 2022 staat omschreven dat Oirschot de wens heeft een bruisend, uitnodigend dorpscentrum te hebben, dat meer bezoekers naar zich toe trekt, zowel lokaal als regionaal. Dat betekent een divers programma in een openbare ruimte die oproept tot verblijf.

Het huidige centrum is nu al een zeer herkenbaar en karakteristiek gebied, maar kan nog veel stappen maken in de thema's toegankelijkheid, veiligheid en comfort voor voetgangers en fietsers, waterbeheer, hittestress en biodiversiteit.

Met dit in gedachten is het de opgave om het centrum van Oirschot her in te richten. De belangrijkste straten in deze opgave zijn de Gasthuisstraat, Nieuwstraat, Koestraat, Molenstraat, Rijkesluisstraat, Sint Jorisstraat en het Marktplein zelf. Om het plan volledig te maken zijn hier en daar nog extra gebieden meegenomen.

De ontwikkeling van het ontwerp ging gelijk op met het proces van de mobiliteitsvisie die is ontwikkeld door bureau Goudappel. Hierdoor kon er een ontwerp gemaakt worden, waarbij ook de mobiliteitsopgave klopt. Dit boek focust echter volledig op het ontwerp van de buitenruimte. Voor meer informatie over mobiliteit verwijzen we graag naar de definitieve mobiliteitsvisie.

— projectgrens uit opgave

- - - - - gebieden die later zijn toegevoegd om visie volledig te maken

Bestaande stukken

Centrumvisie Oirschot

Voorafgaand aan het ontwerp voor het centrum is er eerst gewerkt aan een centrumvisie. De centrumvisie is tot stand gekomen in nauwe samenspraak met allianties, bewoners, ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente Oirschot en gemeenteraad. In dit visiestuk is er de volgende kernpropositie gedaan:

“Het centrum van Oirschot is een gezellig monumentaal dorp in een veelzijdige groene omgeving, waar jong en oud elkaar ontmoeten. Een dagje uit staat garant voor een authentieke, maar eigentijdse en bourgondische beleving van cultuurhistorisch erfgoed, levendige Brabantse gastvrijheid in de uitgebreide horeca en exclusieve boetiekjes en speciaalzaken.”

Met dit stuk als startpunt is er begonnen aan het realiseren van een ontwerp voor het centrum van Oirschot.

FIGUUR 4 AMBITIE ONTWIKKELRICHTING CENTRUM OIRSCHOT / RUIMTELIJK FUNCTIONEEL WENSBEELD
Bron: Bureau Stedelijke Planning

Proces

Allianties

Een alliantie bestaat uit een groepje betrokken inwoners, ondernemers, pandeigenaren of vertegenwoordigers van maatschappelijke en culturele organisaties. In totaal zijn er acht verschillende allianties: fiets- en voetgangersvriendelijk centrum, groen, erfgoed, kiosk en openbaar toilet, waterfront, spelen en evenementen. De allianties zijn gestart bij het maken van de centrumvisie in 2021 en zijn nu nauw betrokken bij het ontwerp van het centrum.

Workshops

Om de kernwaarden voor het ontwerp te verkennen zijn door de Gemeente Oirschot drie keer twee workshops georganiseerd. Op één avond werd twee keer dezelfde workshop gehouden, eerst met de allianties en erna met bewoners en overige belanghebbende. Gezamenlijk zijn we opzoek gegaan naar de kernkwaliteiten en knelpunten van het gebied om zo tot een integrale en gedragen aanpak te komen. Als afsluiting is er een vierde sessie geweest, waarin het conceptontwerp werd teruggekoppeld.

Overige sessies

Naast de workshops zijn er hier en daar nog individuele sessies geweest met centrumondernemers, erfgoed en buurtbewoners die rond het gemeentehuis wonen. Hierin werd meer gericht gesproken over de impact van het ontwerp.

TILBURG

OIRSCHOT

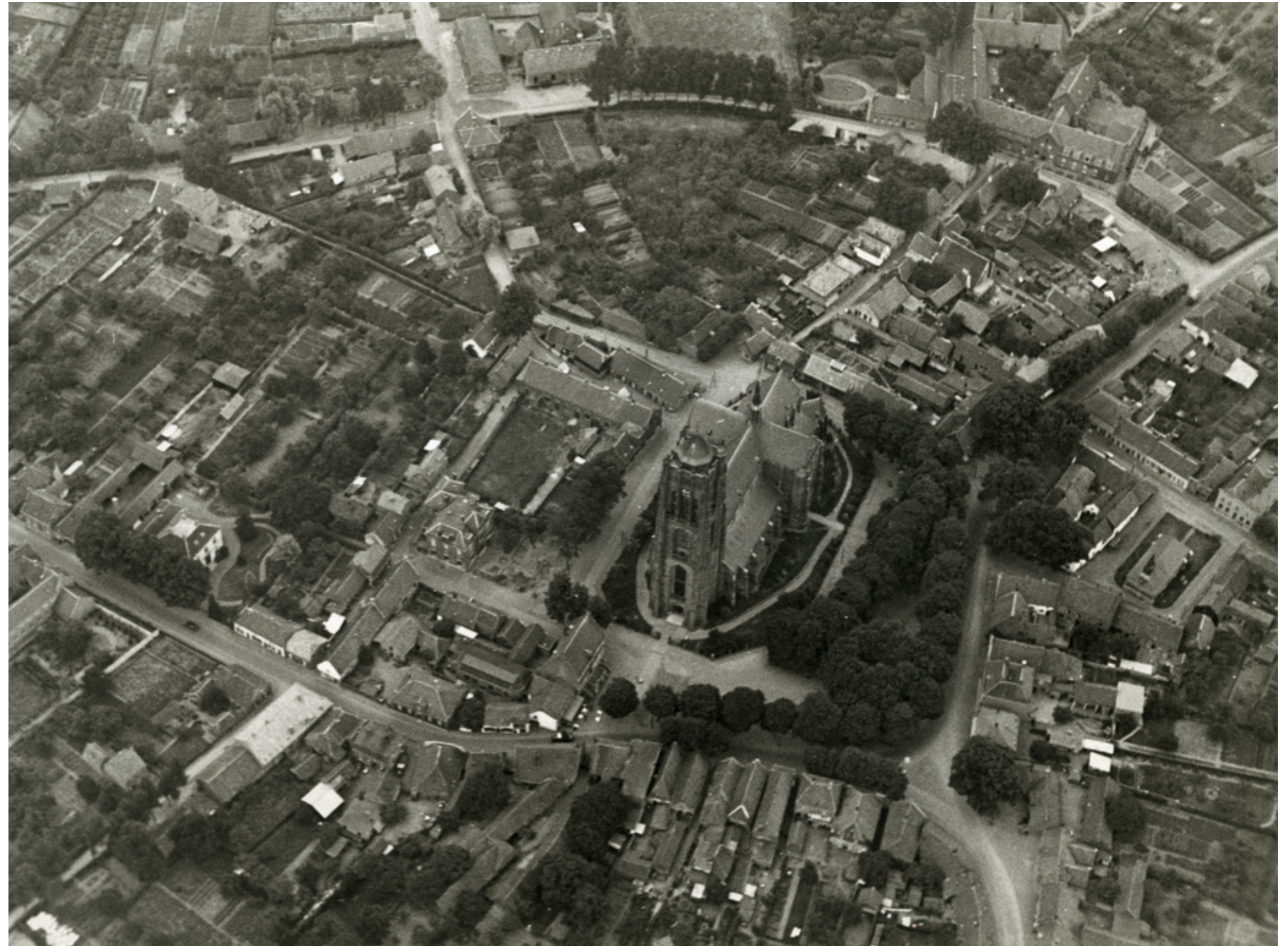
EINDHOVEN

2. Analyse

Voordat we aan een ontwerp beginnen hebben we eerst een grondige analyse gedaan van het centrum van Oirschot om de essentie van de locatie te begrijpen. Deze analyse vormt de achtergrond voor het ontwerp, waarbij alle aspecten van de omgeving zorgvuldig worden afgewogen om een doordacht en integraal ontwerp te maken.

Locatie

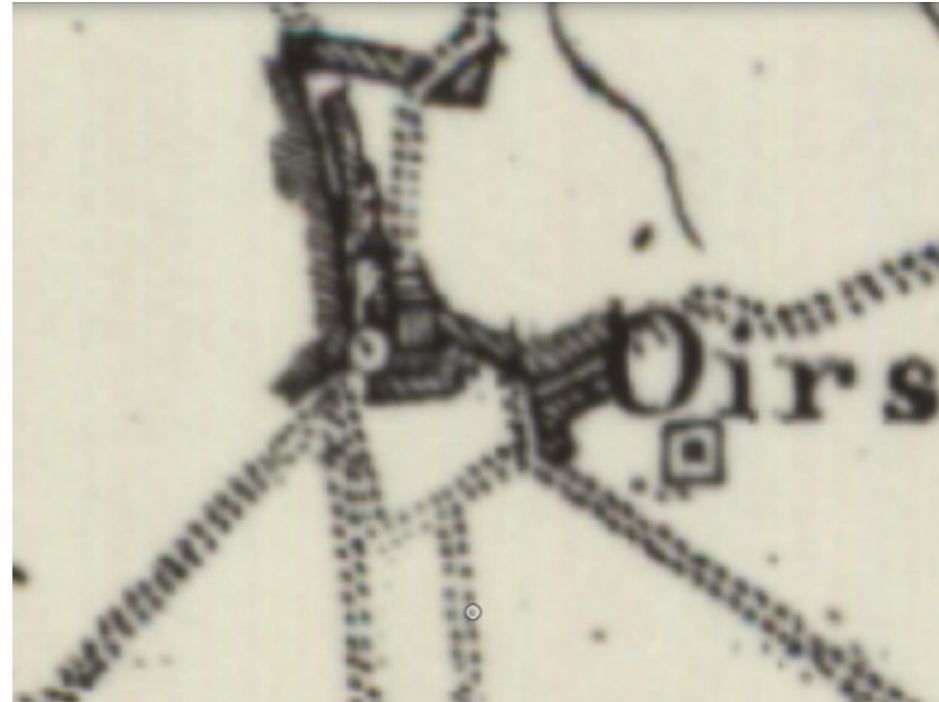
De gemeente Oirschot is een verborgen schat in de regio en herbergt een rijk historisch centrum met de imposante Sint-Petrusbasiliek als hart. De natuur is er met de Oirschotse Heide en de Mortelen niet ver weg. Deze unieke combinatie biedt waardevolle kwaliteiten waardoor Oirschot een geliefd woon- en leefmilieu heeft. De strategische ligging binnen de Brainportregio en de goede bereikbaarheid versterken deze troeven. Het herinrichten van het centrum moet deze waarden versterken en bewoners en bezoekers meer naar het centrum brengen om er te verblijven en elkaar te ontmoeten. Het is de insteek dat dit het vestigingsklimaat van de ondernemers aantrekkelijker maakt en het centrum vitaal houdt.

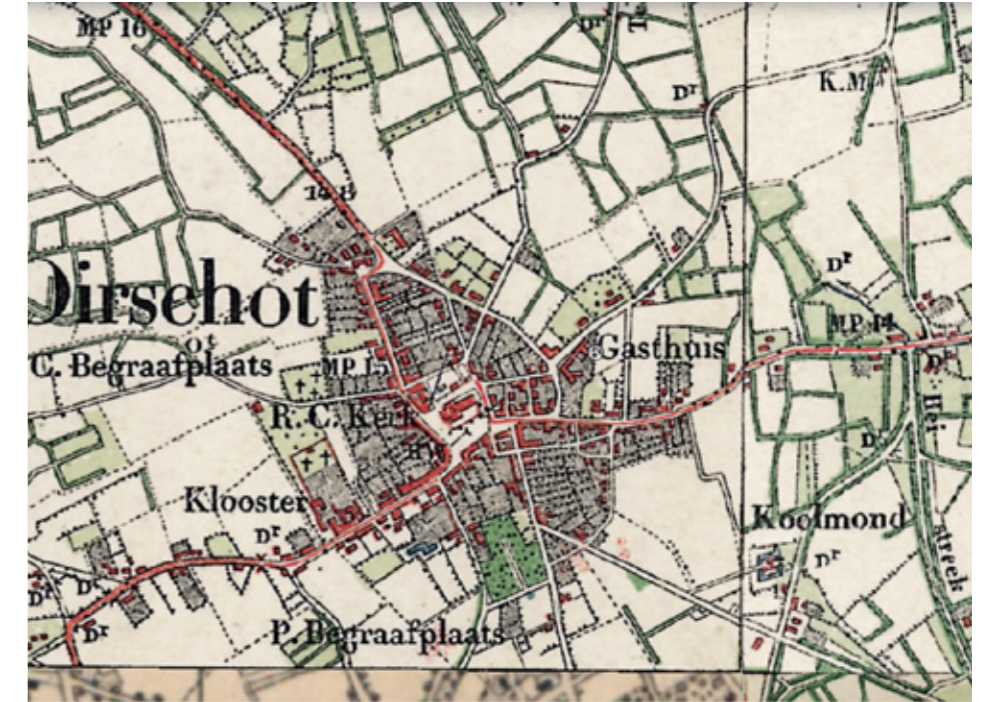
Erfgoed

Historische ontwikkeling Oirschot

Oirschot heeft een rijke historie die teruggaat tot de Middeleeuwen. Het was ooit een belangrijk handelsknooppunt en heeft door de eeuwen heen een bloeiende agrarische en ambachtelijke economie gekend. Door oude kaarten te analyseren begrijpen we beter waar de huidige structuren uit voortkomen en welk historisch belang ze hebben.

1825 Oirschot is een van de grotere dorpen in de omgeving en bevindt zich op een kruising van vijf wegen

1900 Het projectgebied van dit ontwerp vormt voor lange tijd de basis van het dorp. De markt en straten zijn duidelijk herkenbaar

1950 Het Wilhelminakanaal is aangelegd, Oirschot vormt nog altijd het kruispunt tussen Eindhoven, Best, Boxtel, Tilburg en Middelbeers

1975 Oirschot begint gestaag te groeien, vooral ten noorden en oosten van het centrum wordt er uitgebreid. Dit komt mede door de aanleg van de A58 langs het dorp

2023 Het Oirschot van vandaag, het dorp is ongeveer 4x zo groot als 100 jaar geleden. Het centrum is meer in het zuidoosten komen te liggen in plaats van centraal in het dorp

Monumenten en cultuurhistorisch waardevolle objecten

Oirschot herbergt zeer veel monumenten die haar rijke geschiedenis weerspiegelen. Van de imposante Basiliek van Sint-Petrus tot aan charmante oude boerderijen en historische panden in het centrum, elk monument draagt bij aan de unieke sfeer en het karakter van Oirschot. Door de monumenten in kaart te brengen wordt duidelijk hoe definiërend deze vele monumenten zijn voor de beleving van Oirschot.

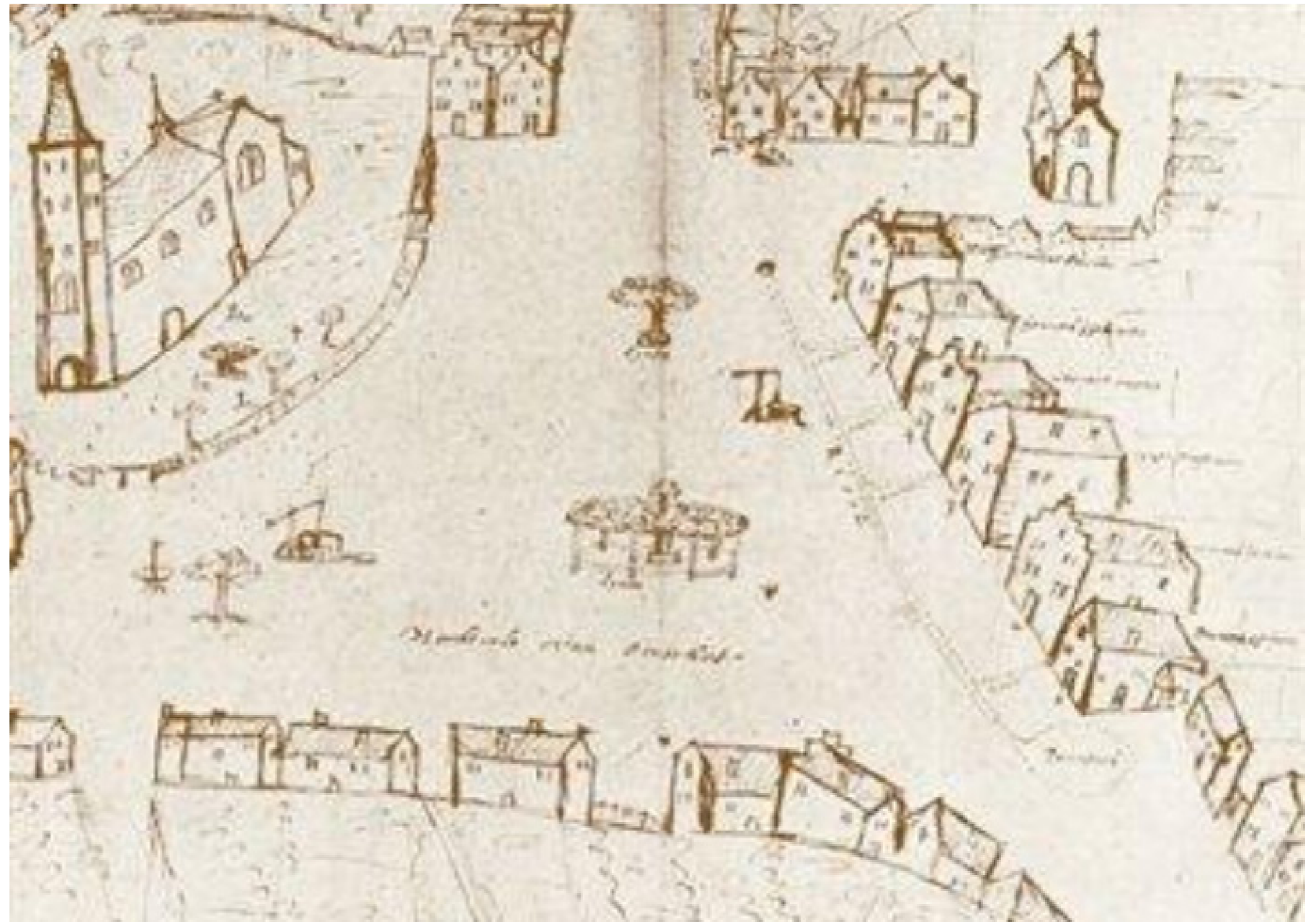
- rijksmonument
- gemeentelijk monument
- historisch groen
- rijksbeschermd dorpsgezicht
- monumentale bomen

1/4000

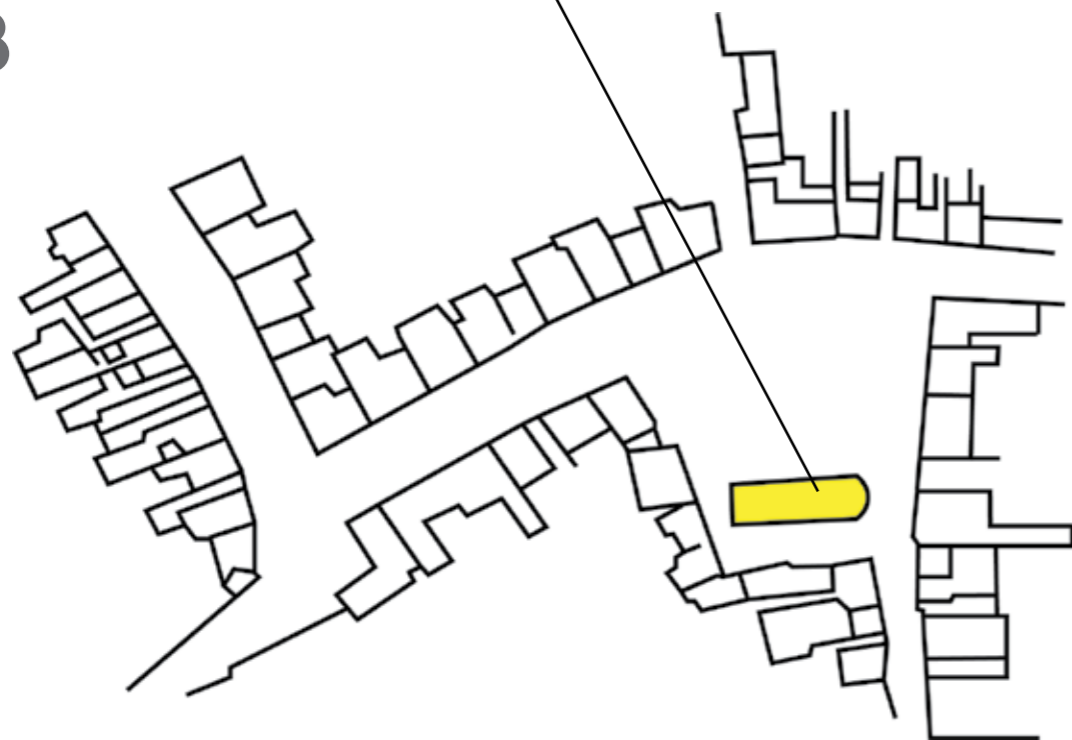
Ontstaan markt van Oirschot

De markt van Oirschot stond bekend om haar open karakter, waar handelaren en dorpsbewoners bij elkaar kwamen om goederen te verhandelen en nieuwtjes uit te wisselen. Door de eeuwen heen heeft deze markt verschillende gedaantes aangenomen. Zo leidden onverwachte gebeurtenissen, zoals brand, tot veranderingen in de indeling en grootte van de markt. Pas halverwege de 20ste eeuw werd de markt volledig verhard, daarvoor bestond de markt vooral uit aangestampte aarde.

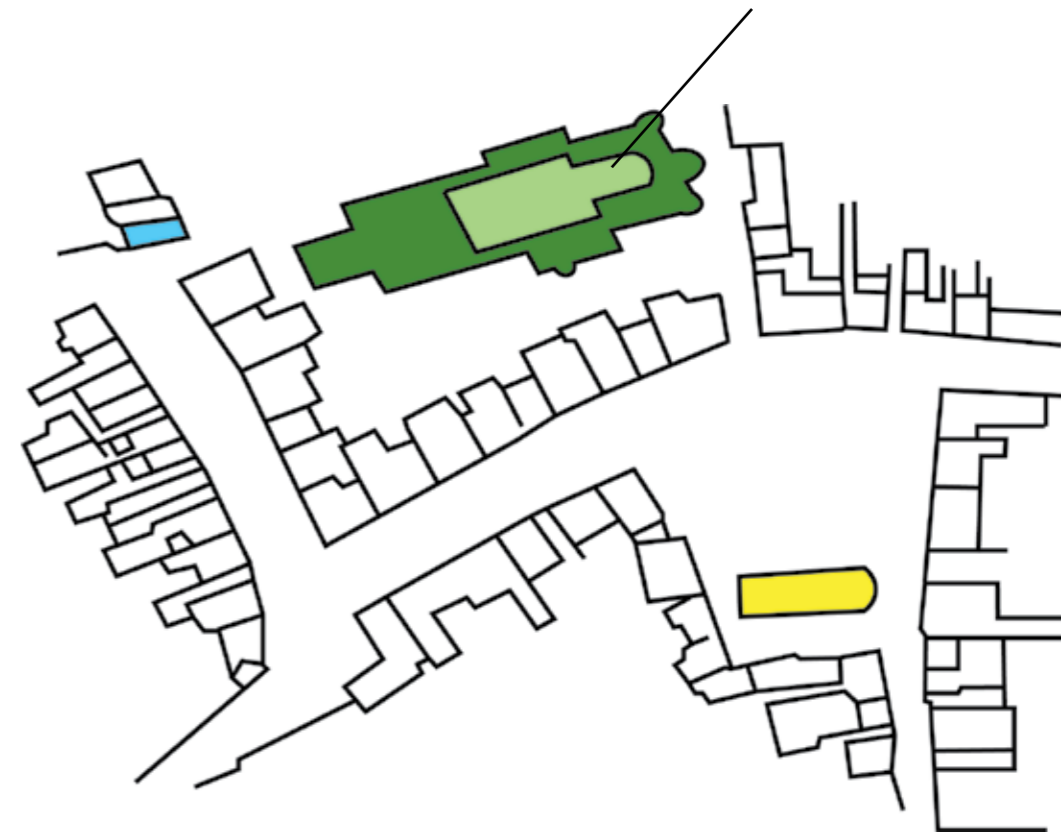
De Mariakerk of het Boterkerkje is de oudste kerk van Oirschot

1268

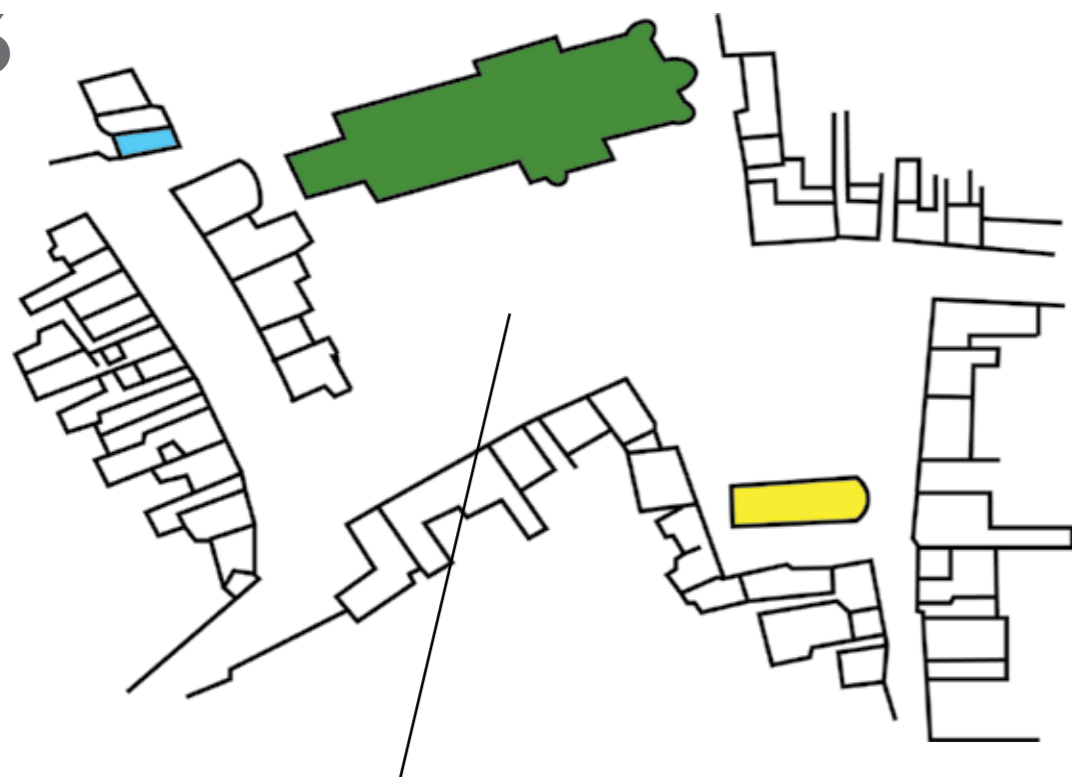

Sint-Petrusbasiliek wordt op dezelfde plek gebouwd als de Sint-Petruskerk nadat deze afbrandt in 1462

1515

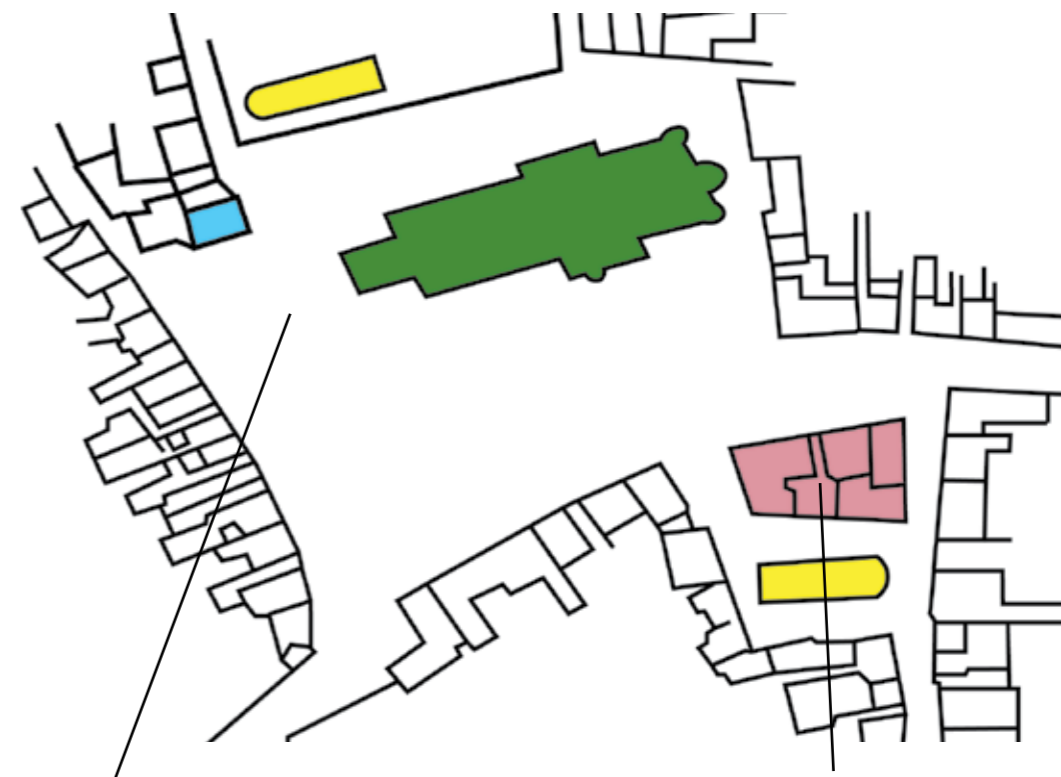

1566

Rij huizen werd vernietigd door een eerste brand

1623

Rij huizen werd vernietigd door een tweede brand

Het Boterkerkje verliest zijn verbinding met de markt door de bouw van dit blok rond 1900

Observaties

Markt

Oirschot is rijk aan details, dit zijn de eerste observaties die wij hadden tijdens onze wandeling met een gids en tijdens de latere bezoeken die we deden.

Op de markt komt voornamelijk natuursteen voor met baksteen aan de randen

Parkeren zit toegankelijkheid voetganger en fietser in de weg.

De verharding is enorm gedetailleerd en bestaat uit verschillende soorten materialen

Zeer smal en de vele fietsen verstoren het beeld

Parkeren is dominant op de markt

Kleine details geven Oirschot kleur zoals dit geveltuintje

Prachtige monumentale bomen die op de markt alle ruimte krijgen

Straten

Oirschot is rijk aan details, dit zijn de eerste observaties die wij hadden tijdens onze wandeling met een gids en tijdens de latere bezoeken die we deden.

Straten zijn gevoelig voor hittestress

Zeer smal, bomen staan dicht op de gevel

Bomen krijgen te weinig ruimte

Straten zijn verzorgd, bewoners voelen zich betrokken en dit is zichtbaar in de uitstraling van de voorgevels

De straten zijn rijk aan details, zoals de verhoging van deze stoep in baksteen, dit is uniek Oirschots

De straten worden gekarakteriseerd door speciale elementen zoals dit bordes en de bijbehorende paaltjes

Huidig gebruik

Functies

- horeca
- openbare gebouwen (musea, gemeente)
- zorg
- industrie
- kantoren
- overnachtingen (hotels, B+B, etc.)
- onderwijs
- sport
- winkels
- woningen
- overig

Pleinen en plekken

- plein of plek
- plein gemengd met parkeren

Groene en blauwe structuren

Groen in Oirschot

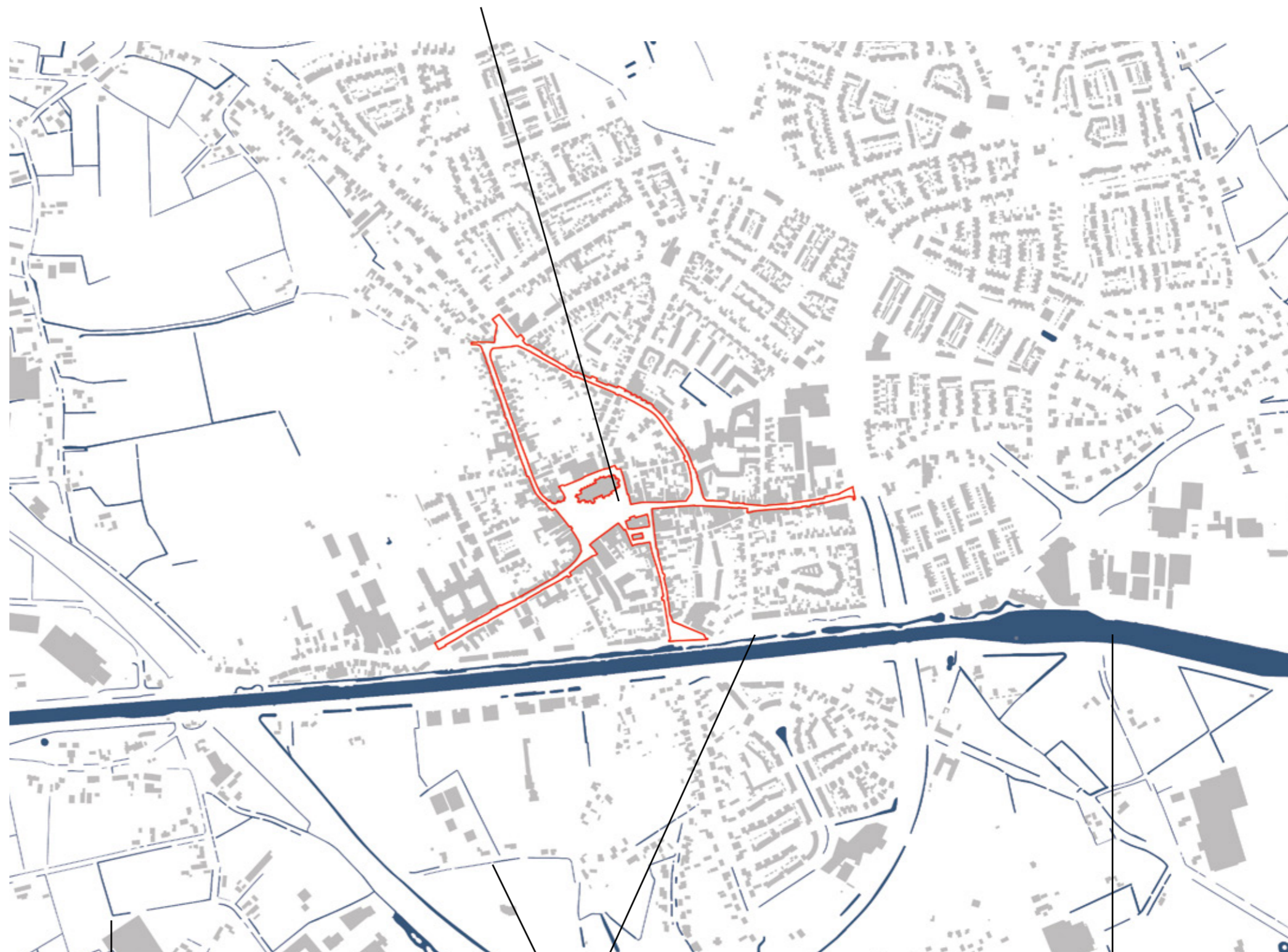
- kanaalgroen
- groene bomengordel
- gazon elektrisch beveiligde gang
- Landbouw - bolakker
- parkje
- openbaar groen
- kloostertuinen (niet publiek toegankelijk)
- privétuinen
- begraafplaats
- braak

Water in Oirschot

Enkel de historische waterpompen brengen een link met water naar het centrum van Oirschot

Sloten

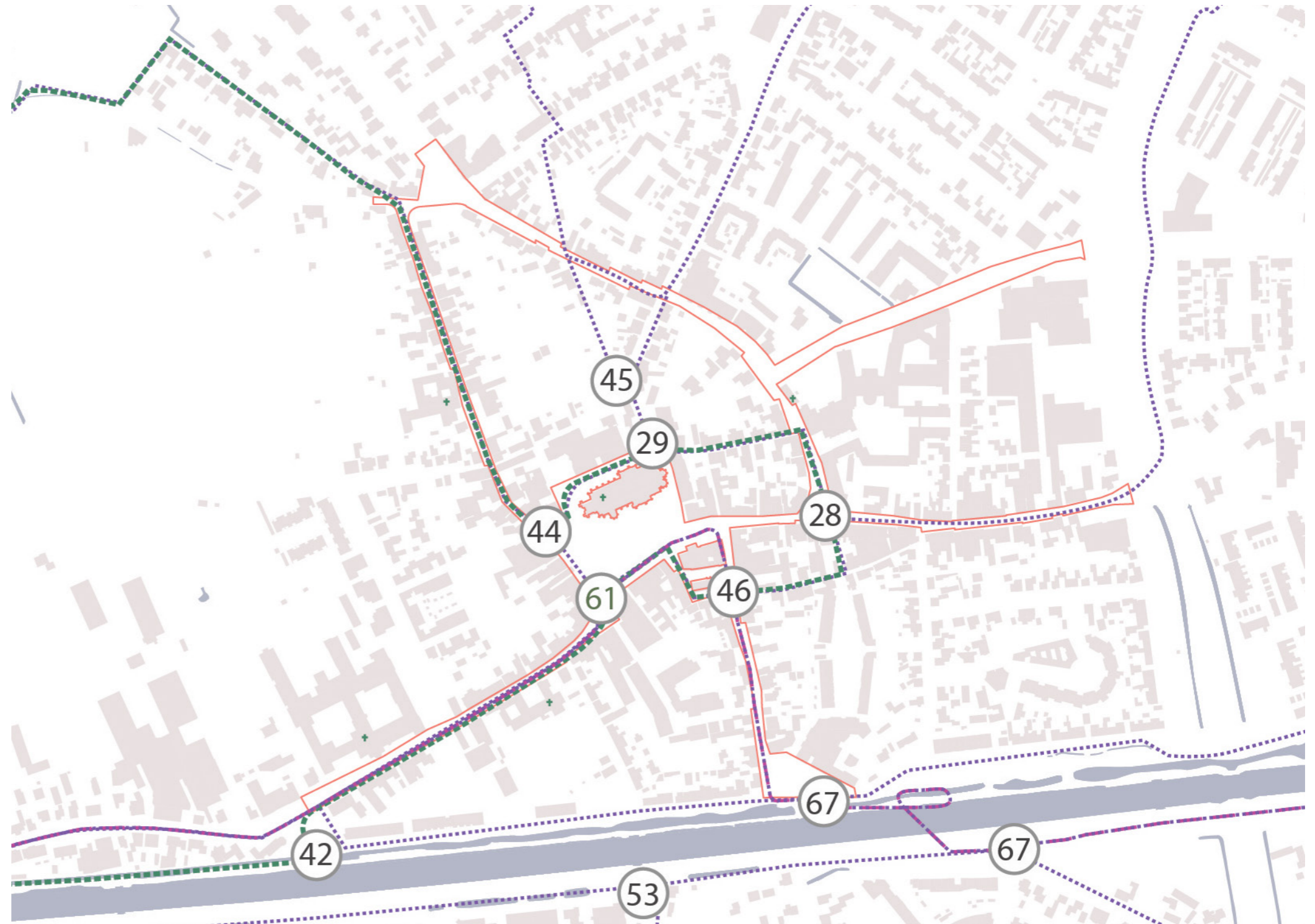
Waterbergendezones

Wilhelminakanaal

Mobiliteit

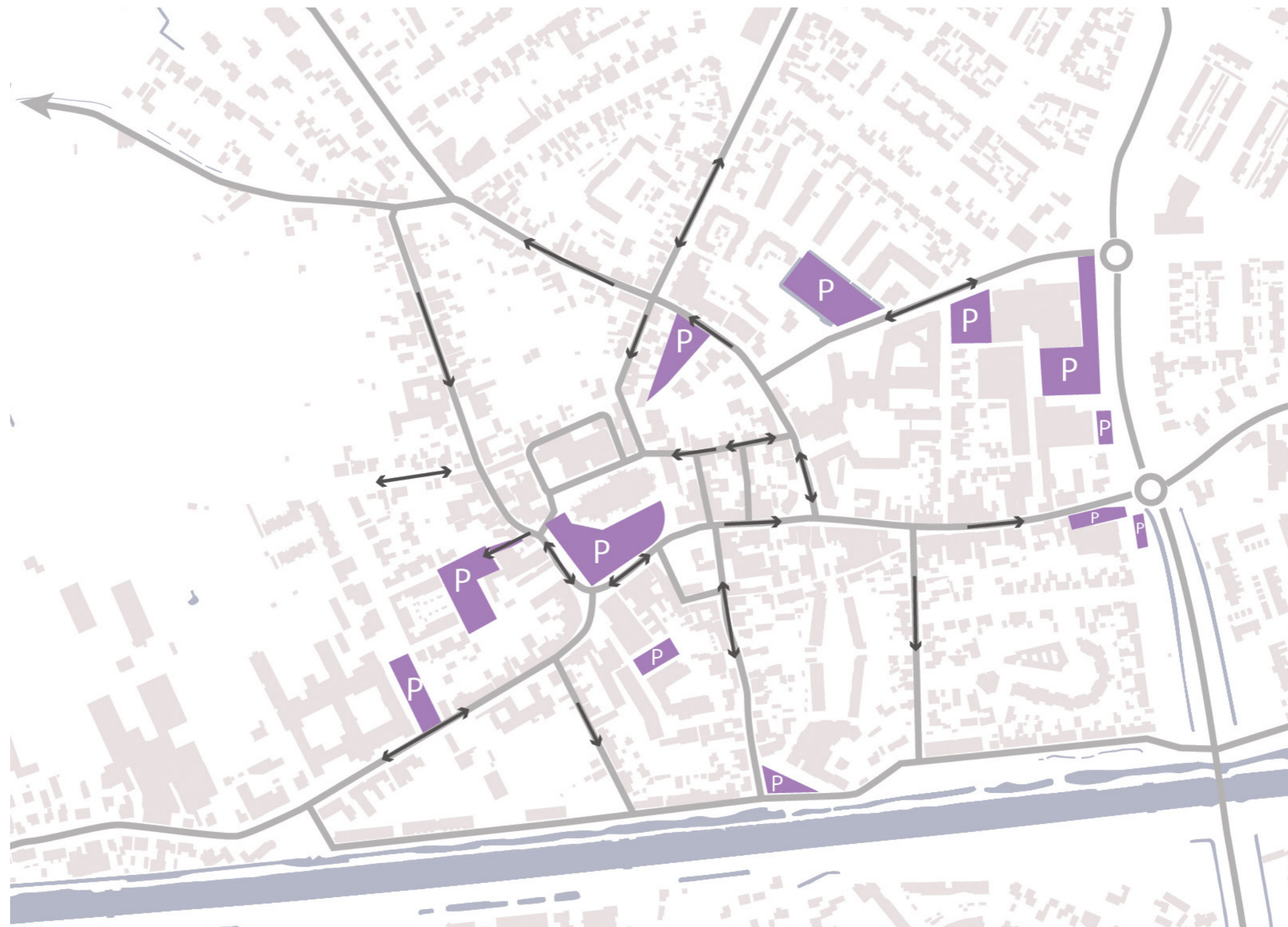
Wandel- en fietsroutes

- fietsknooppuntenroute
- kloosterrondwandeling
- LF13

Huidig autoverkeer

- parkeerplaats
- weg
- bestaande verkeersrichting

3. Workshops

Om de kernwaarden voor het ontwerp te verkennen zijn door de Gemeente Oirschot drie avonden met workshops georganiseerd, waarin de allianties, bewoners en lokale partijen gezamenlijk op zoek zijn gegaan naar de kernkwaliteiten en knelpunten van het gebied om zo tot een integrale en breed gedragen aanpak te komen. In dit hoofdstuk zijn de conclusies verzameld van de verschillende workshops die hebben plaatsgevonden.

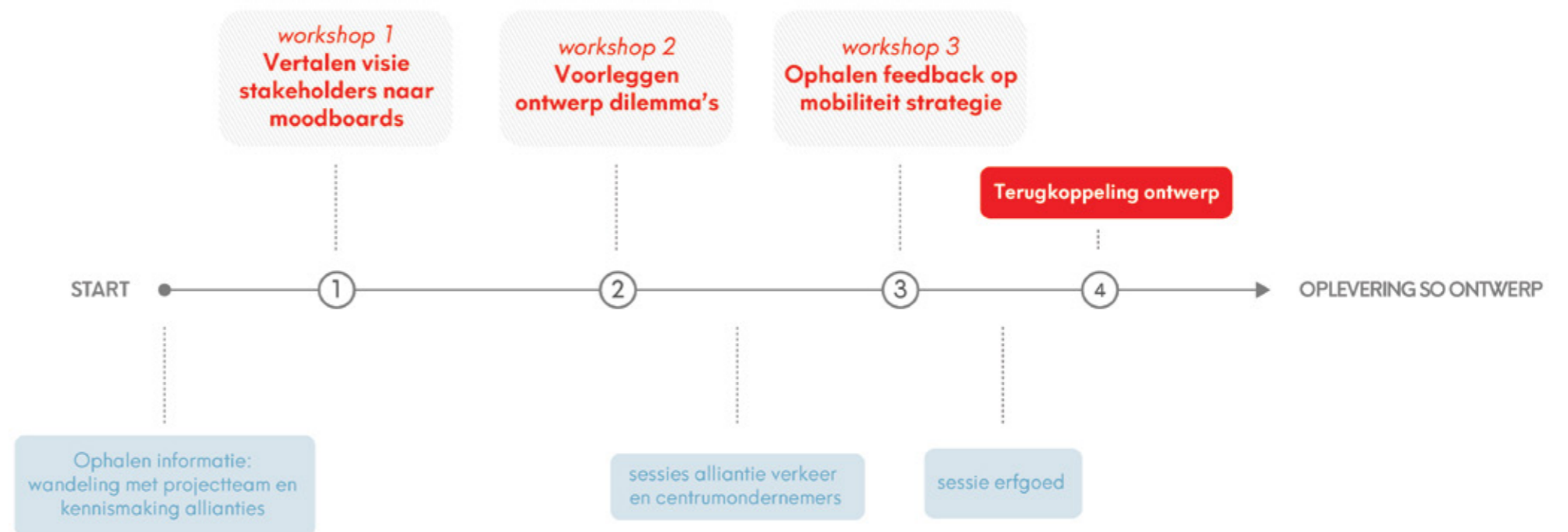
De verschillende workshops

Het ontwerpproces voor het centrum van Oirschot startte met een reeks workshops, waarbij zowel de allianties, bewoners en ondernemers werden betrokken.

In de eerste workshop werden moodboards samengesteld, er werd gesproken over ideeën, voorkeuren en wat de identiteit van Oirschot is. Tijdens de tweede workshop werden diverse dilemma's voorgelegd aan bewoners, zodat op specifieke onderwerpen discussie gevoerd kon worden en inzicht verworven werd.

Ten slotte, tijdens de derde workshop, werd het eerste ontwerp van het centrum gepresenteerd en grondig besproken. Bewoners kregen de gelegenheid om feedback te geven en suggesties aan te dragen, waardoor het ontwerp verder verfijnd kon worden.

Door dit samenwerkingsproces is een ontwerp ontstaan dat niet alleen functioneel en esthetisch is, maar ook nauw aansluit bij de wensen en behoeften van de gemeenschap, en tegelijkertijd de identiteit van Oirschot weerspiegelt.

Resultaat workshop 1
moodboards maken

“ Kunst als een belangrijke laag in de openbare ruimte ”

“ Geen klassieke speelplek, maar iets gecombineerd met groen of water ”

“ Het monument verdient de aandacht, niet het terras ervoor ”

“ Veel groen met zitplekken ”

“ Seizoensbeleving, bv met herfstkleuren ”

“ Geen grote kale vlakte ”

“ Wel groen, maar geen bloembakken ”

Bewoners

**“ Groen rond de kerk,
met zitelementen ”**

“ Hou het Oirschots ”

**“ Meer rust en uniformiteit
in de terrassen ”**

“ Monument in het groen ”

“ Auto's zoveel mogelijk weren ”

**“ Onder de bomen
kunnen zitten ”**

**“ Zoekend en doorgaand
verkeer is niet wenselijk ”**

**“ Niemand kan veilig
door de Rijkessluisstraat ”**

Resultaat workshop 2
dilemma's bespreken

1 Voetganger

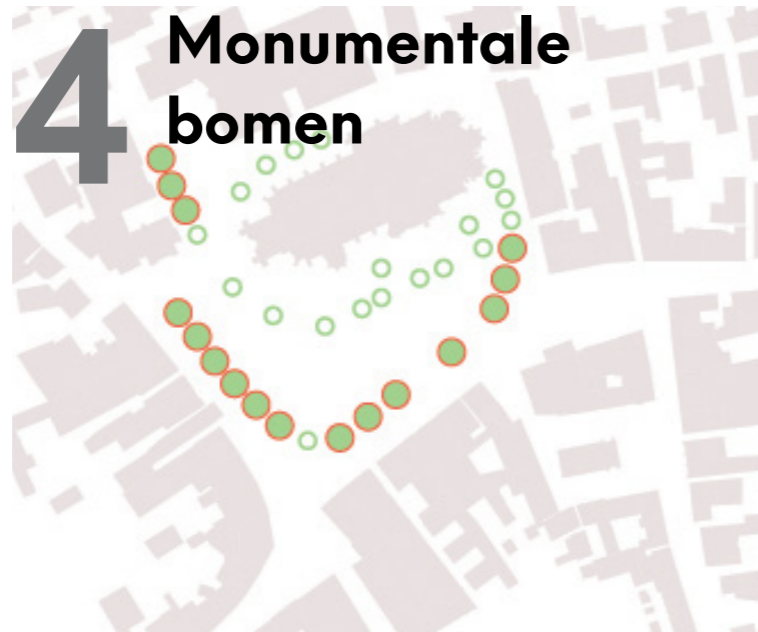
2 Groene markt

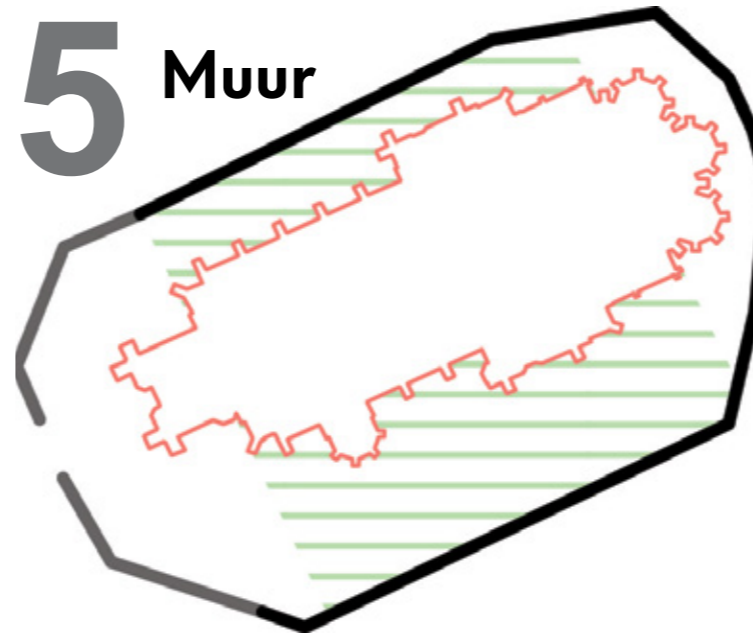
3 Terrassen

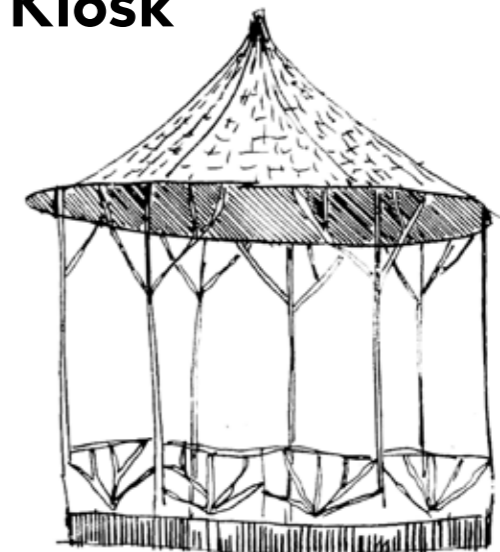
4 Monumentale bomen

5 Muur

6 Kiosk

Parkeerstrategie

Dilemma 1

Groep A: “Moet niet eerst ook een verkeerskundige kijken naar het plan?”

Groep B: “Alleen vergunningsparkeren in alle omliggende straten (behalve Sint Jorisstraat)”

Groep C: “Dit is een ander centrum dan in de grote stad, de oplossing moet passen bij een dorp.”

Groep D: “Eerst de markt als een gebied zien en niet als een straat en een plein.”

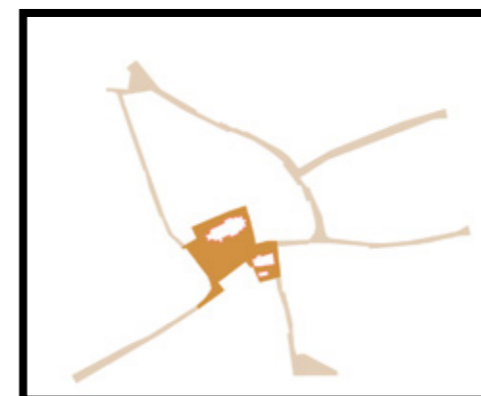
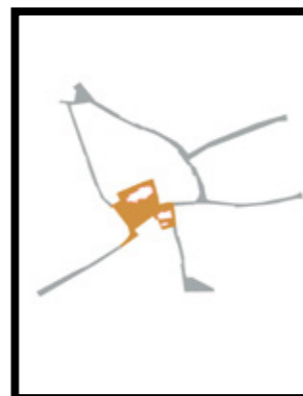
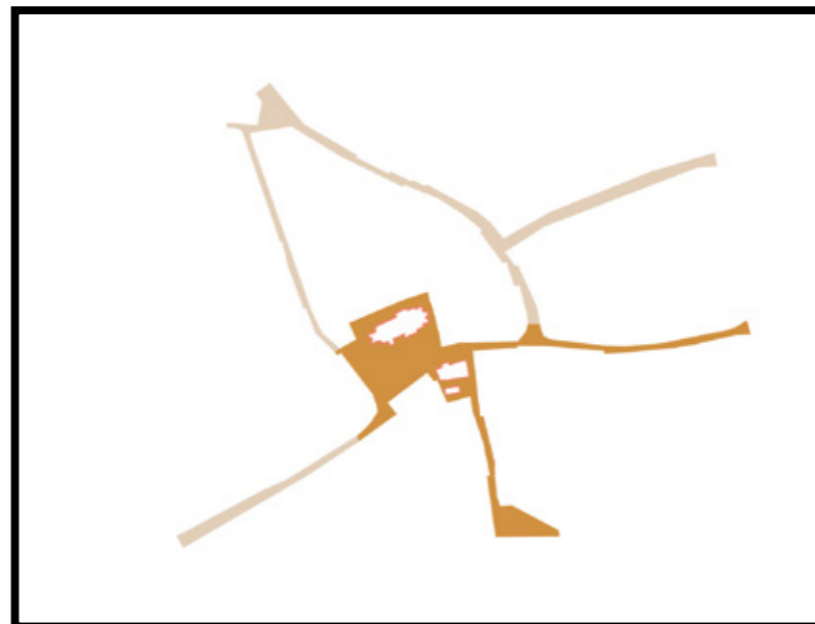
Groep E: “Er is te weinig ruimte voor de auto, dus maak voetgangers en fietsers prioriteit.”

Groep F: “De bewoners moeten hun woning wel nog kunnen bereiken met de auto.”

Groep G: “In de omliggende straten mag best wat minder parkeren, maar 50% minder is te veel.”

Groep H: “Breng rust in het centrum.”

A B E F H

G H

C Eigen variant waarbij er helemaal geen auto's meer op de markt mogen komen.

D We kunnen niks over deze opties zeggen zolang er geen verkeersdeskundige aan meewerkt.

Strategie voor markt en evenementen

Dilemma 2

Groep A: “Zie dit gebied als een totale plek, ipv. als een plein en een straat”

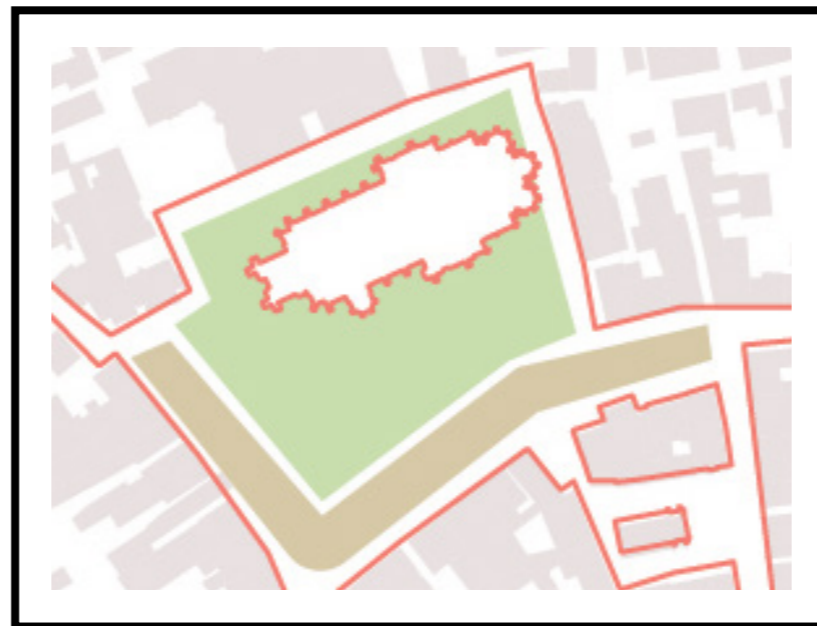
Groep E: “De markt moet flexibel zijn en vergeet gewaardeerde evenementen zoals de ijsbaan niet.”

Groep F: “De markt moet wel nog altijd op de markt plaatsvinden (dus niet op een andere plek in het dorp).”

Groep G: “Maak de markt zoveel mogelijk groen.”

Groep H: “De markt kan wat ons betreft ook verplaatst worden naar de Loop of het Vrijthof.”

A G H

E

C D F We hebben geen keuze gemaakt, omdat de oplossing van dit dilemma volgens ons het verkeerskundig model moet volgen.

B De markt loopt van gevel tot gevel en de verkeersstromen lopen daarmee niet noodzakelijk volgens de bestaande structuur.

Terrassen in de openbare ruimte

Groep A: “Hier hebben wij een minder sterke mening over.”

Groep B: “Tijdelijke terrassen zijn goed mogelijk, mits er een meer uniforme uitstraling en voorkomen komt van alle afscheidingen.”

Groep E: “Terrassen mogen groter zijn aan het pand zelf, eventueel daar de weg voor verleggen, let hierbij wel op voldoende ruimte voor voetgangers.”

Groep F: “Beter volle terrassen dan veel terrassen. Dit is een pleidooi voor flexibiliteit.”

Groep G: “Terrassen uitbreiden langs de gevel, dit kan als de rijbaan weg is of is verplaatst.”

Groep H: “Wij hoeven geen uniforme terrassen, maar het moet niet te bont worden.”

A B C D E F G H

Allianties

Bewoners

Erfgoed

Monumentale bomen

Groep B: “Als ze toch gekapt moeten worden mogen ze net zo goed een nieuwe plek krijgen van ons.”

Groep D: “Zitten onder de bomen vinden we erg mooi, verder maakt de exacte positie ons niet zoveel uit.”

Groep E: “Wij willen de ontwerper de vrije ruimte geven (indien de bomen ook echt gekapt moeten worden).”

Groep F: “Bomen volgen het ontwerp, als er maar grote bomen voor terugkomen.”

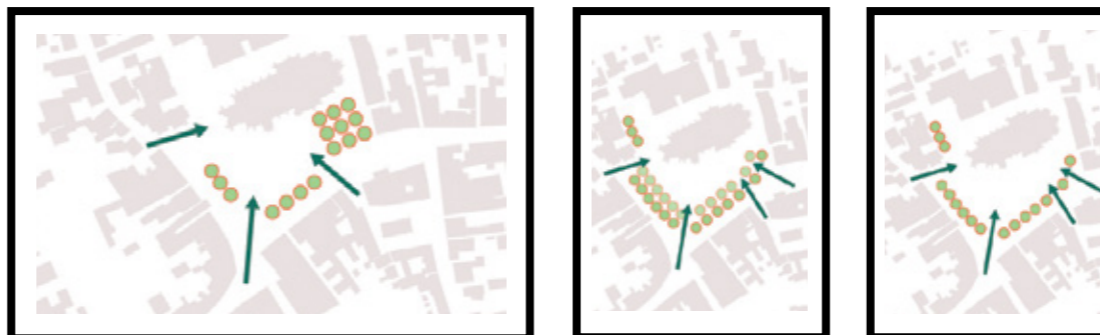
Groep G: “De markt is nog altijd een plein, dus er mag van ons een open ruimte blijven.”

Groep H: “Voor de bomen, maar ook in de straten moet er aandacht zijn voor de historie in de keuze.”

B E F H

A C Hier hebben we geen mening over.

D G

- Allianties
- Bewoners

Groep A: “Maak het gebied wel nog afsluitbaar ivm. wildplassen tegen de basiliek.”

Groep B: “Maak de muur open voor groen en spelen.”

Groep D: “De muur is wel van de parochie.”

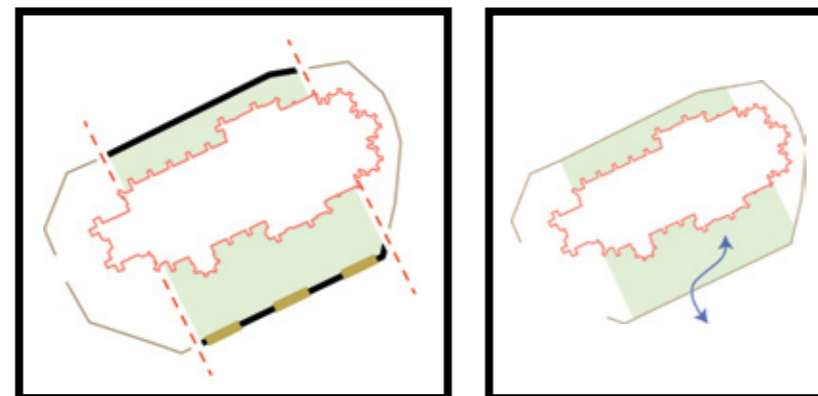
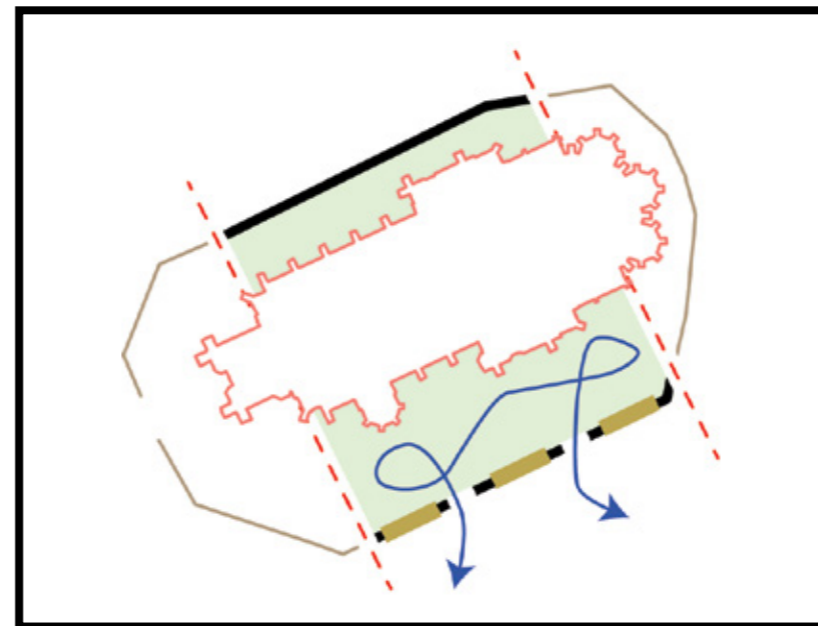
Groep E: “Er moet een goede afscheiding zijn om de kerk te beschermen.”

Groep F: “Het groen van de kerk zou betrokken moeten worden bij het groen van de markt.”

Groep G: “Afblijven, maar het is natuurlijk wel fijn om het groen te betrekken, dus bv. iets afsluitbaars?”

Groep H: “De muur is van het kerkbestuur, hier moeten we gewoon afblijven.”

A B C D

E F

G H Wij willen graag dat het huidige hekwerk en muurtje blijven staan.

Groep B: "Laten we voor een verzinkbaar element gaan, zodat het bij eventuele evenementen niet in de weg staat."

Groep C: "Geen van deze opties is een kiosk."

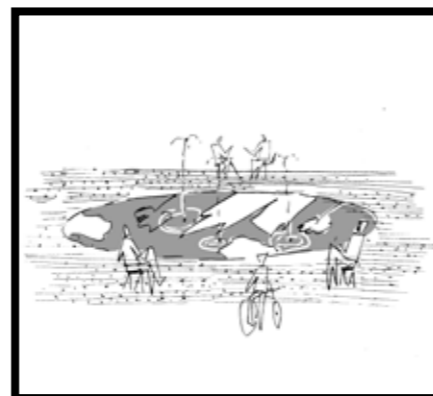
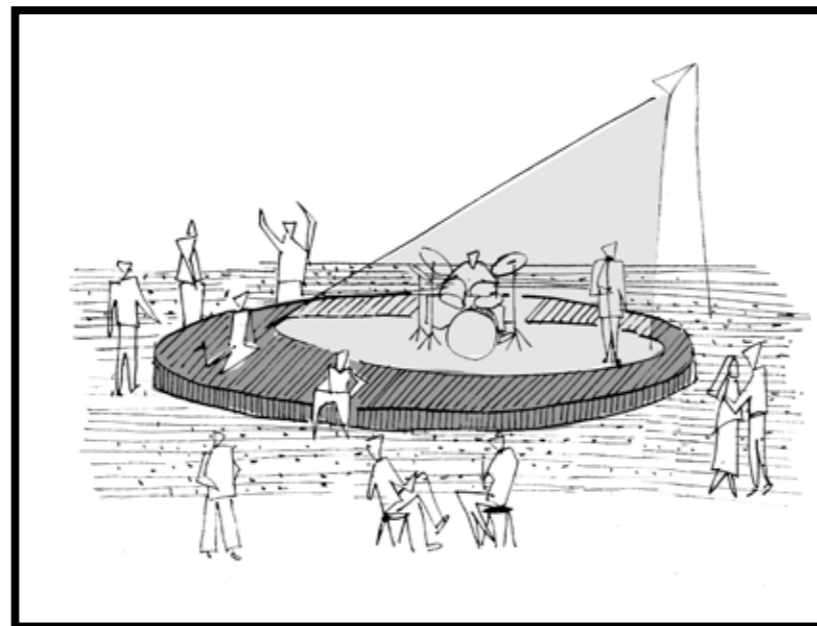
Groep D: "Kan de eventuele kiosk niet op een andere plek op het plein komen te staan?"

Groep E: "De kiosk in zijn traditionele vorm is volgens ons niet nodig."

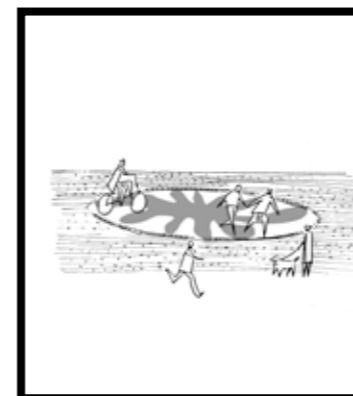
Groep F: "Het opgetilde element heeft een lichte voorkeur, maar dit mag andere zaken (zoals evenementen) niet in de weg zitten."

Groep H: "We willen geen kiosk terugbrengen. We zijn voorstander voor de situatie zoals hij is."

B F

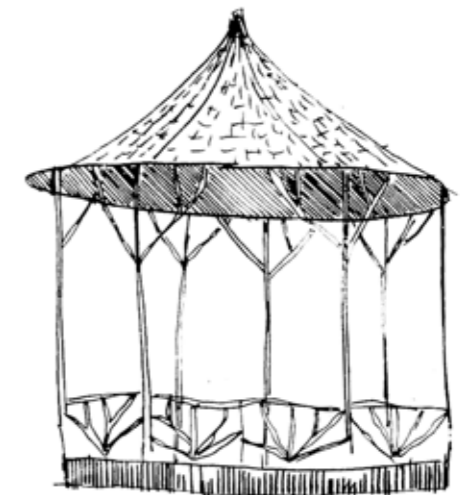
E

H

A C D Hier doen wij geen uitspraak over, dit moet met de kunstkiosk Alliantie besproken worden.

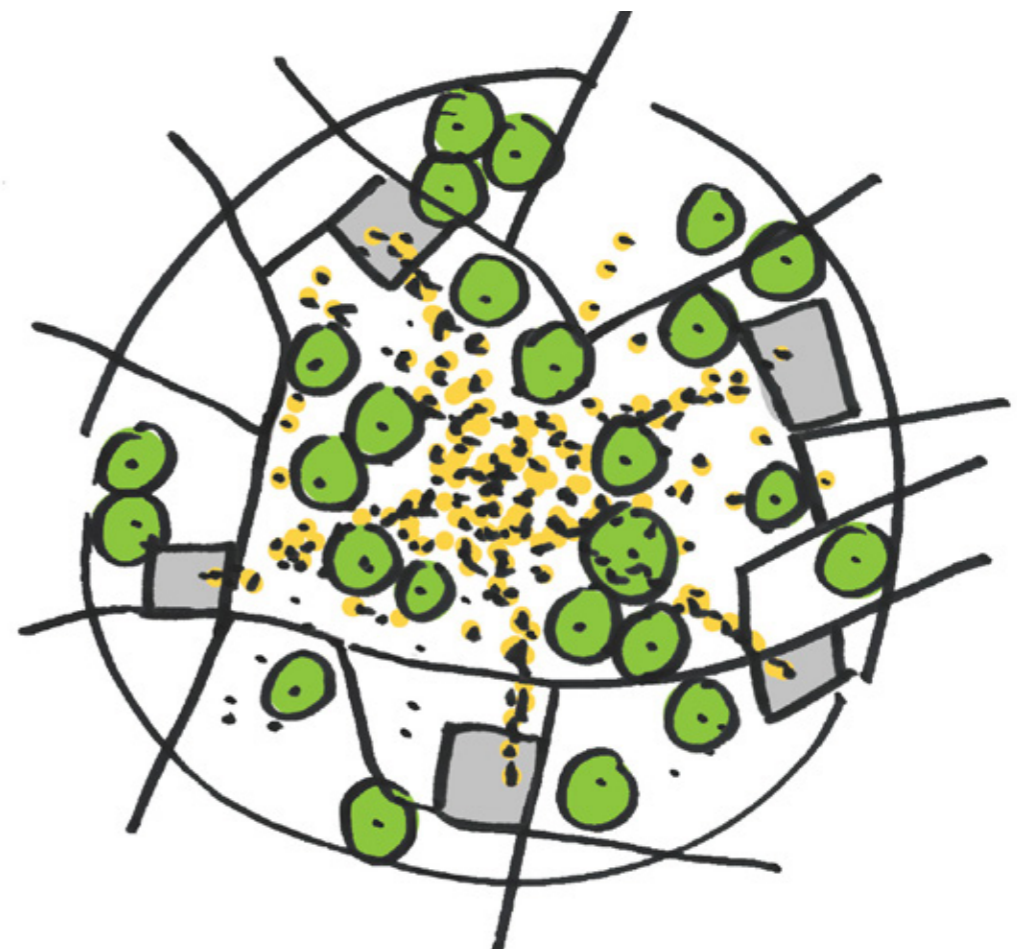
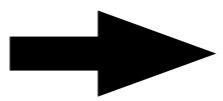
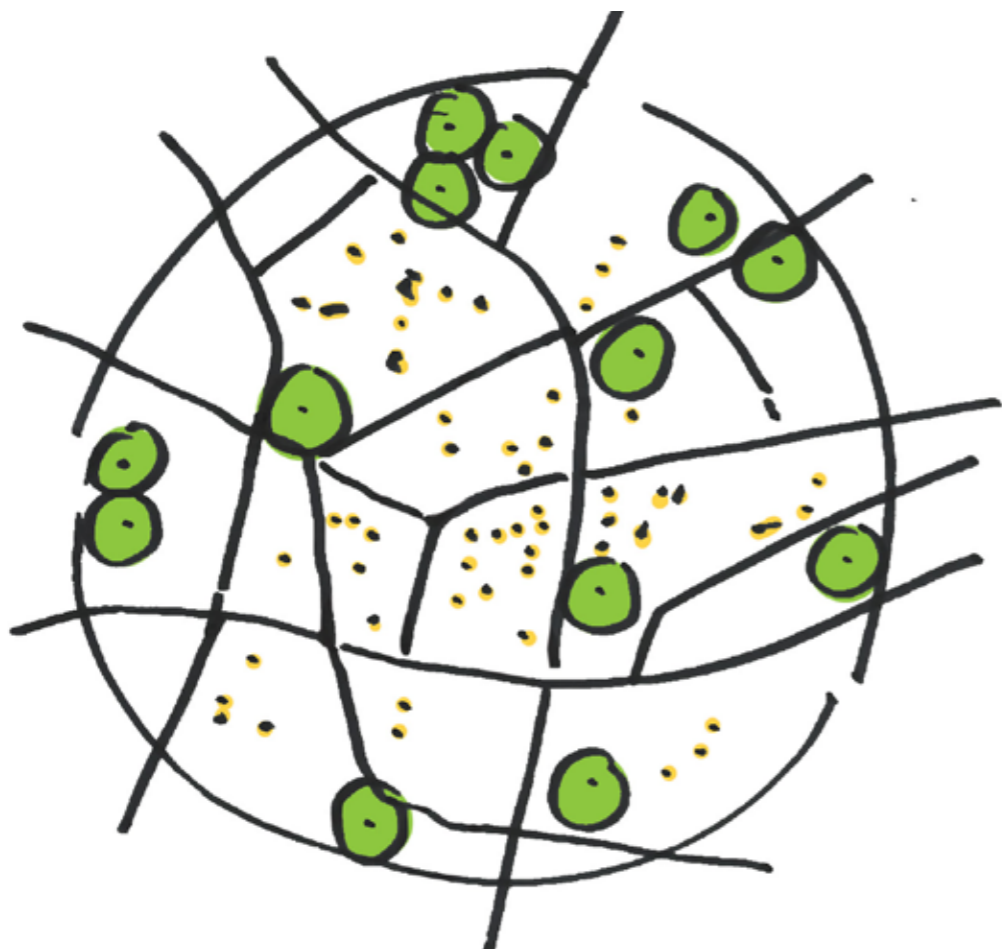
G Wij willen graag dat er een mooie historische kiosk terugkomt op de markt.

4. Visie

Het centrum van Oirschot autoluw maken bevordert de leefbaarheid en veiligheid in het centrum. Voetgangers en fietsers worden de hoofdgebruikers en dit zorgt voor een aangename omgeving waar mensen kunnen genieten van winkels, cafés en groen. Dit initiatief stimuleert duurzame mobiliteit en draagt bij aan een groenere, gezondere leefomgeving voor de gemeenschap.

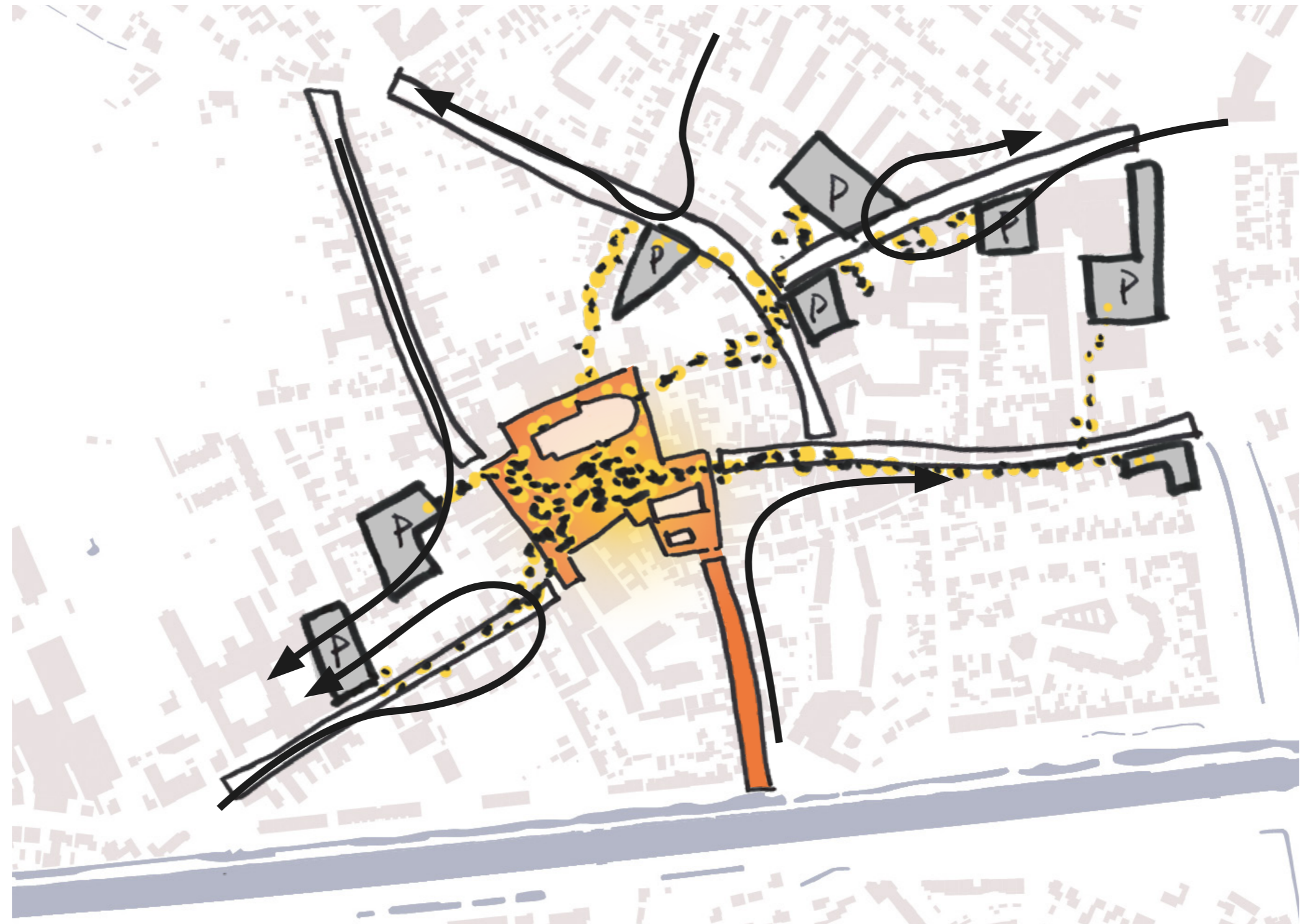

Mobiliteitvisie

Parkeervisie

De parkeervisie van Goudappel omvat een circulatieaanpak gebaseerd op lussen waarbij het (doorgaand) autoverkeer wordt verminderd zonder afbreuk te doen aan de bereikbaarheid van alle plekken in het centrum per auto. Dit biedt helderheid voor bezoekers en zorgt voor een meer veilige en aangename omgeving voor voetgangers en fietsers.

Voor meer informatie over mobiliteit kan het beste de mobiliteitsvisie van Goudappel bekeken worden.

- shared space
- parkeerplaats
- voetgangers
- lus

Verkeersrichtingen

- shared space
- parkeerplaats
- weg
- bestaande verkeersrichting
- gewijzigde verkeersrichting

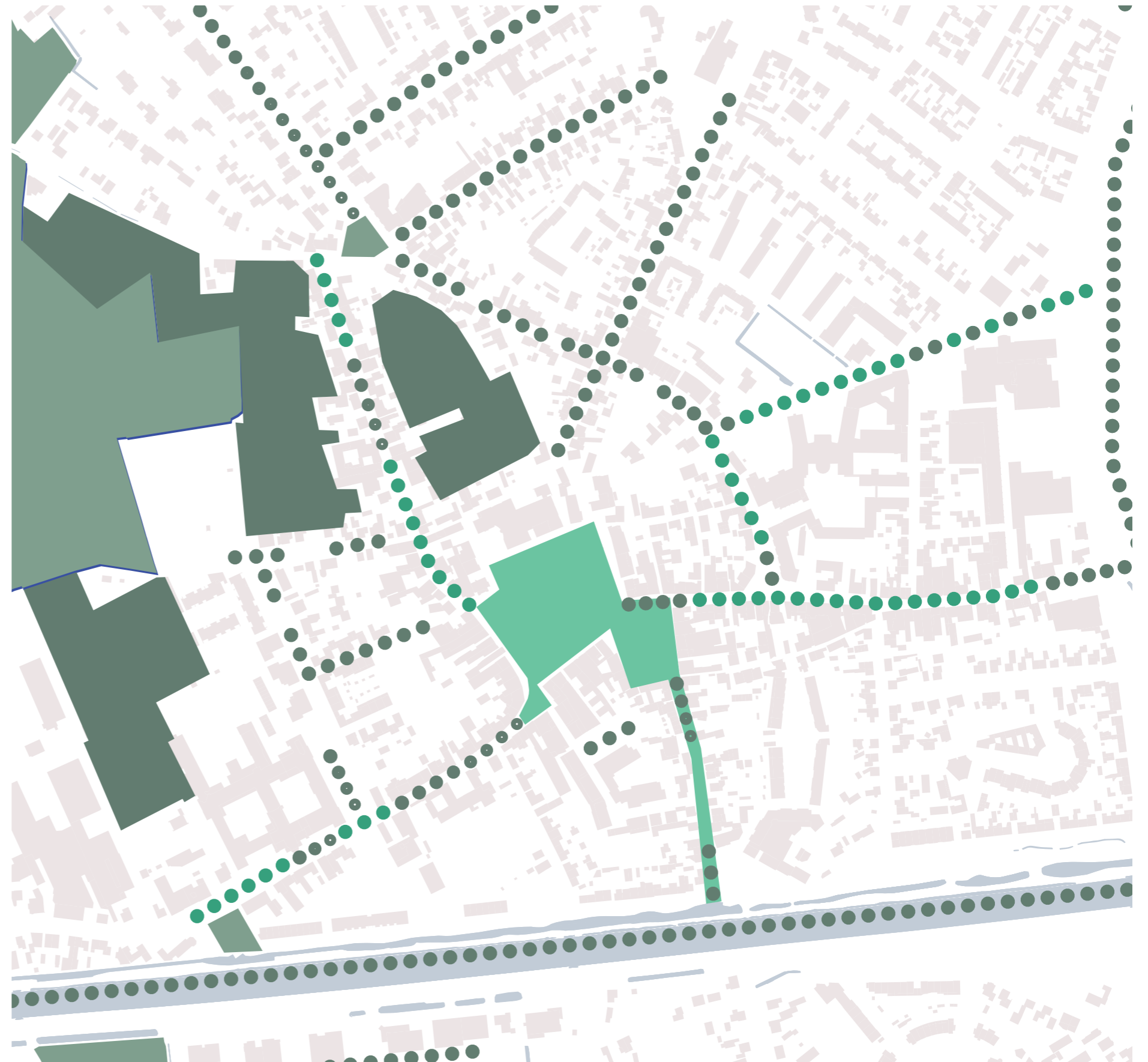

Visie dorpsnatuur

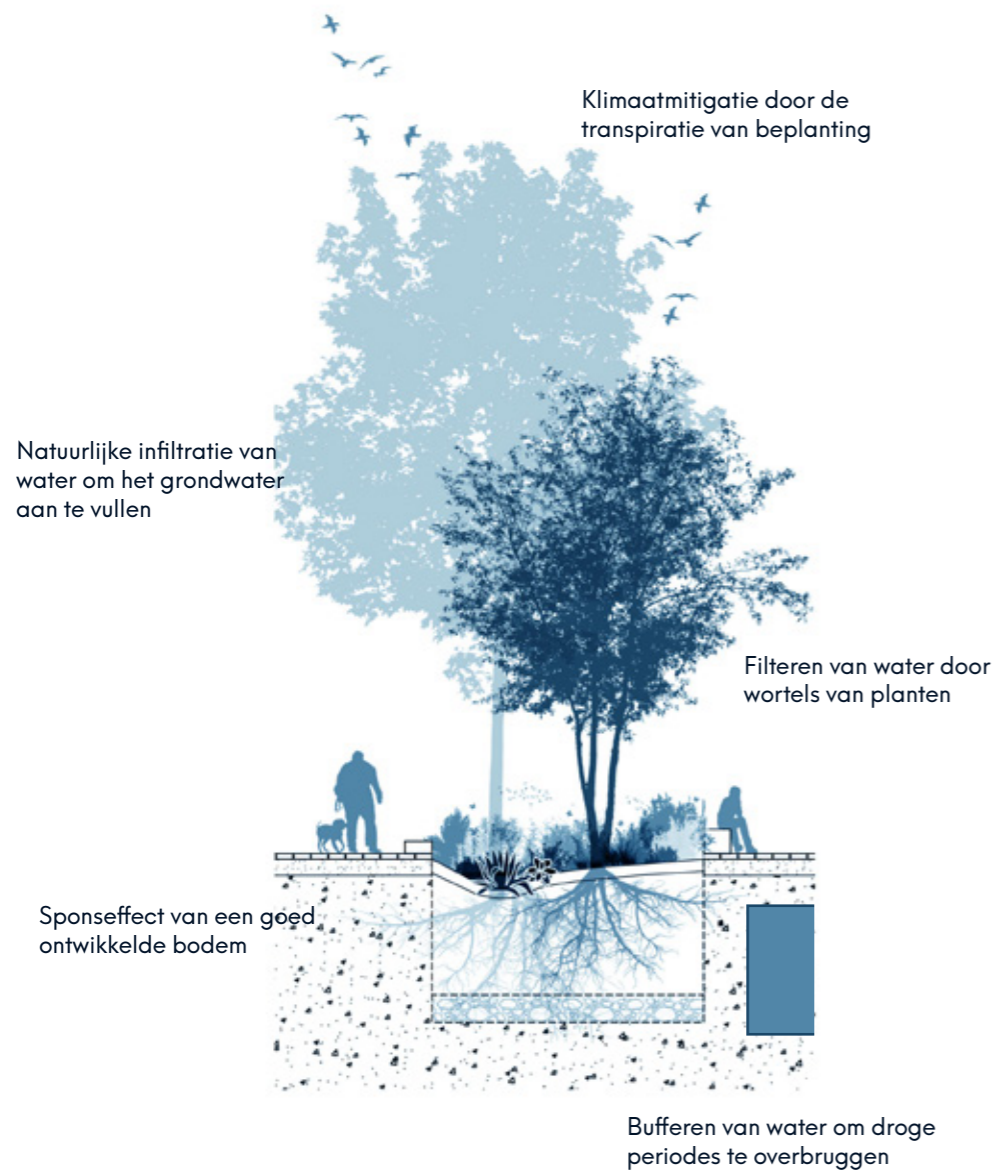
Verbindingen maken

Met het herinrichten van het centrum ontstaat een kans om de bestaande groene zones met elkaar te verbinden met nieuw groen. De markt speelt hierin een centrale sleutelrol als ecologische stapsteen. Deze nieuwe stapsteen is als een spin in het web, die de biodiversiteit versterkt.

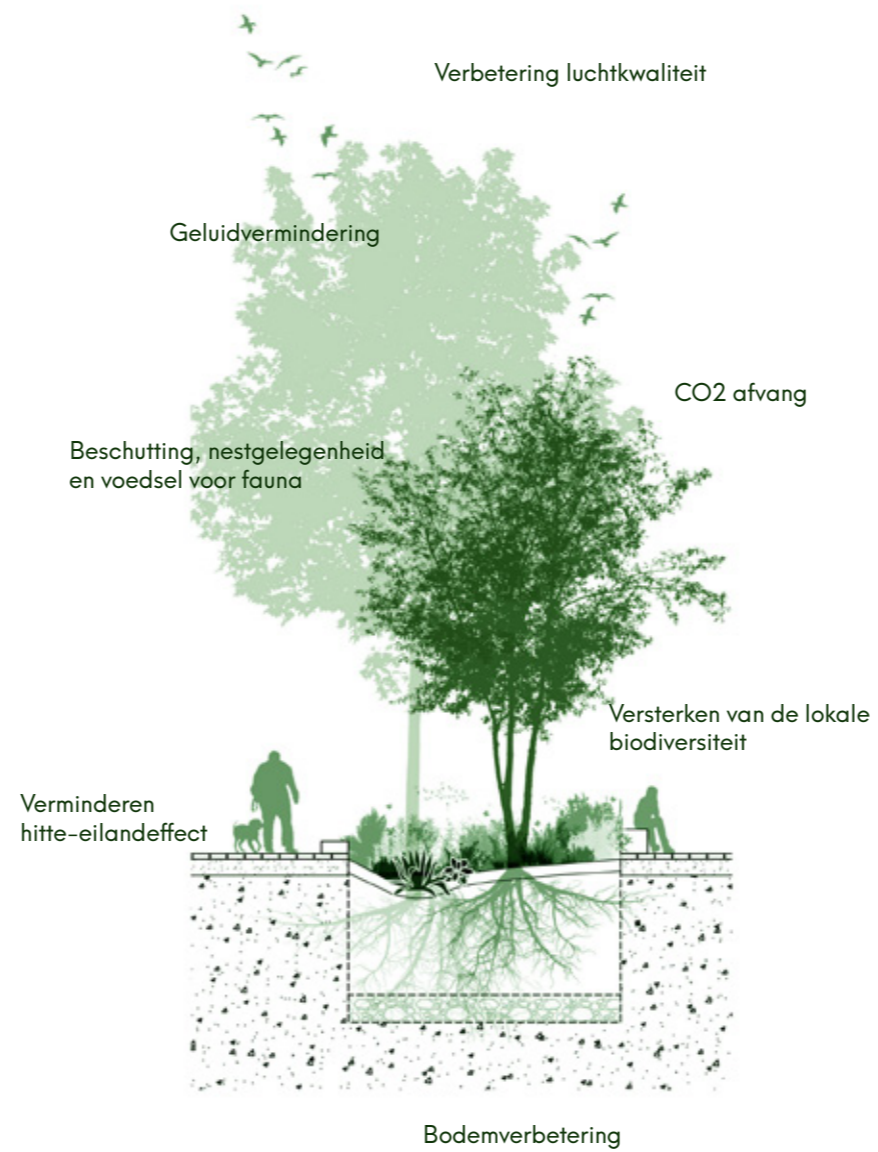
- bestaande groene gebieden
- bestaande groene verbindingen
- de nieuwe groene markt
- nieuwe groene verbindingen

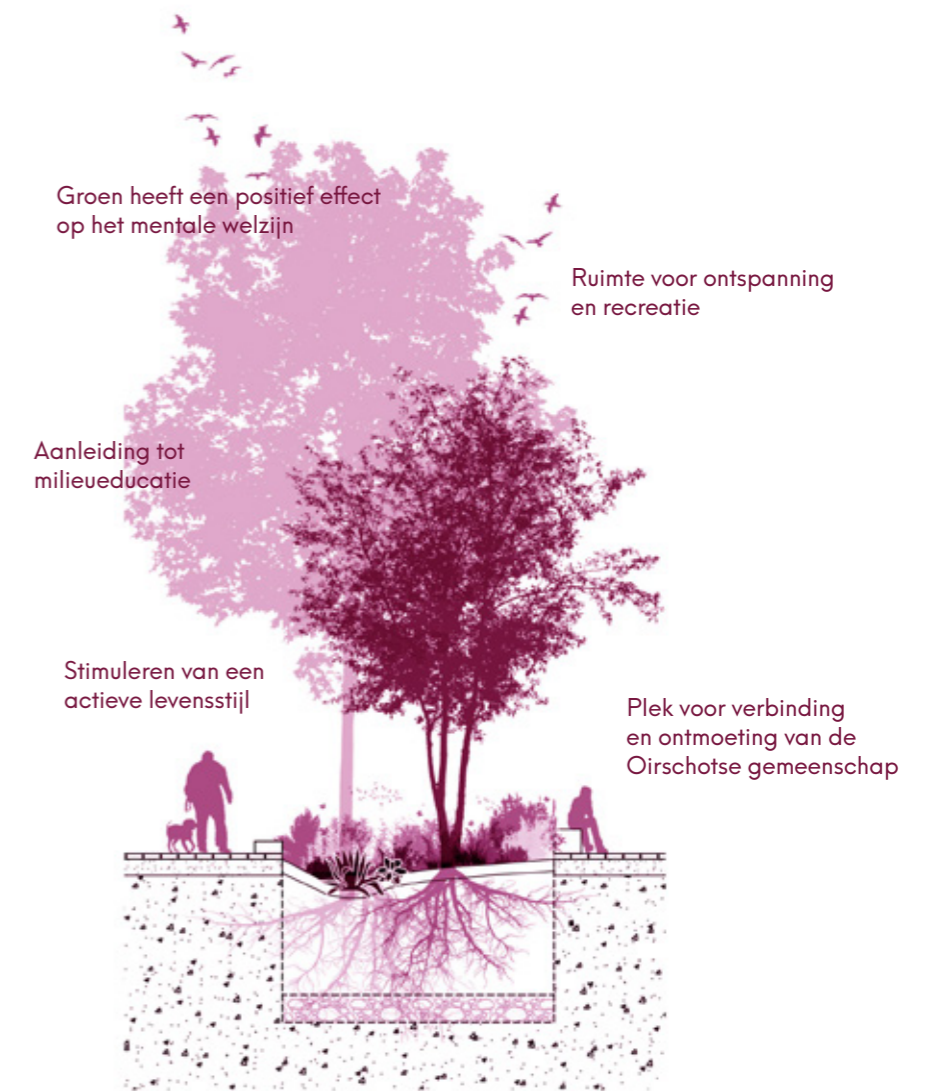
Klimaatadaptief ontwerp

Water

Klimaat

Sociaal

5. Ontwerp

In dit hoofdstuk worden de verschillende visie-elementen samengebracht in een schetsontwerp. Het resultaat is een centrum dat zowel functioneel als esthetisch aantrekkelijk is, waar bewoners en bezoekers kunnen genieten van een levendige en bruisende omgeving die het beste van het verleden en het heden combineert.

Masterplan

Het ontwerp voor het centrum van Oirschot kenmerkt zich door de keuze voor hoogwaardige materialen. Net als in de huidige situatie is het belangrijk dat er in de uitwerking veel aandacht is voor details. De variërende straatprofielen zorgen voor een uniek karakter en vragen om precisie in het ontwerp. Het toevoegen van groen is een belangrijk doel, waarbij in elke straat en op elke plek zorgvuldig wordt gekeken hoe dit het beste ingepast kan worden.

-
- The map shows a central area of Oirschot with a network of streets. Buildings are represented by grey shapes, many with a 'P' indicating parking. A river is visible at the bottom. The masterplan highlights specific areas with different colors and symbols: brown for natural stone, dark red for brick, light green for existing greenery, dark green for new greenery, dark green circles with a white dot for existing trees, and light green circles with a white dot for new trees. A scale bar is located at the bottom left.
- Natuursteen
 - Baksteen
 - Bestaand groen
 - Nieuw groen
 - Bestaande boom
 - Nieuwe boom

Materiaal

Het centrale thema van het masterplan voor het centrum van Oirschot is natuursteen, dat op verschillende plekken terugkomt. Baksteen wordt strategisch gebruikt om de begaanbaarheid te verbeteren. Door het prachtige bestaande materiaal zoveel mogelijk te hergebruiken, wordt duurzaamheid gestimuleerd en wordt de unieke uitstraling van het centrum behouden.

Shared space

Natuursteen afgevlakt voor markt en rijbaan

Straten

Stoep in baksteen en straat in natuursteen

Straten waar de verkeerssituatie wijzigt

Volledig baksteen, zoals huidige situatie

St. Jorisstraat

Een asfalt straat met baksteen stoep

Ontwerp straten

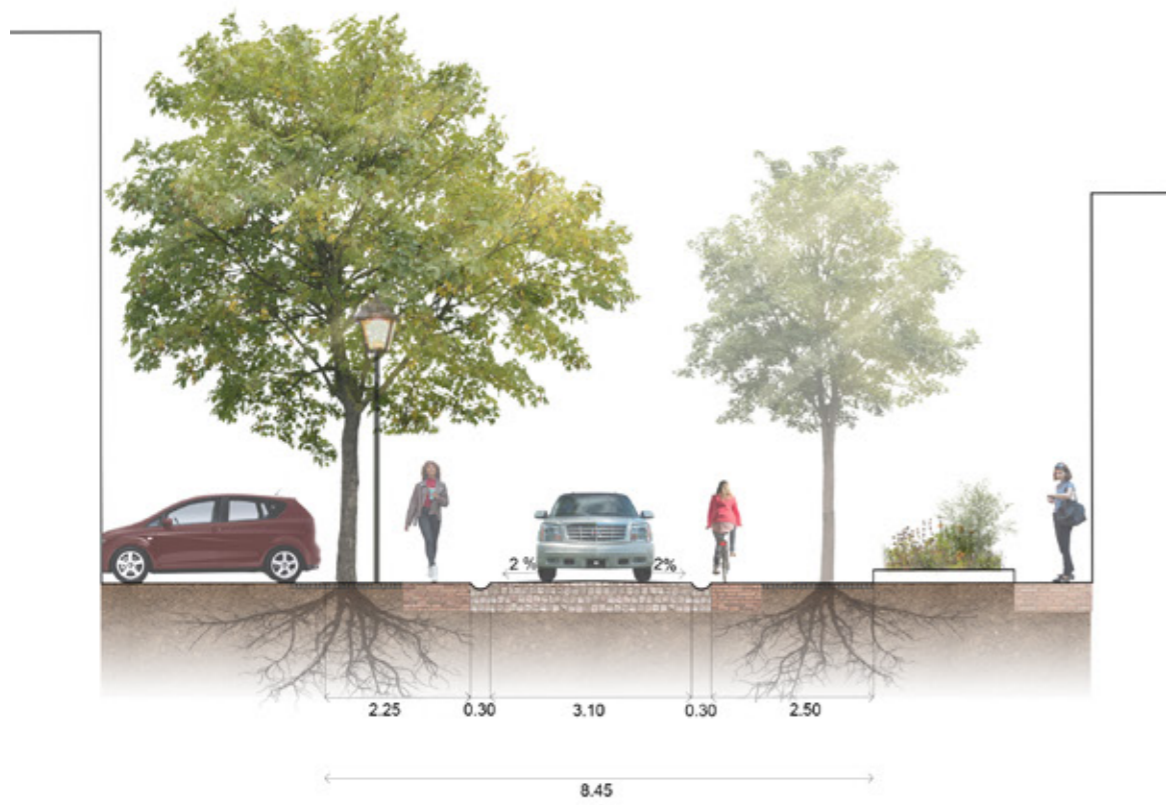
Principe profielen

De straten in het centrum van Oirschot zijn erg onregelmatig, wat resulteert in unieke ontwerpen voor elke locatie. Desondanks streven we naar structuur door het gebruik van principiële straatprofielen. Het diagram geeft weer waar we van welke principes we uitgaan.

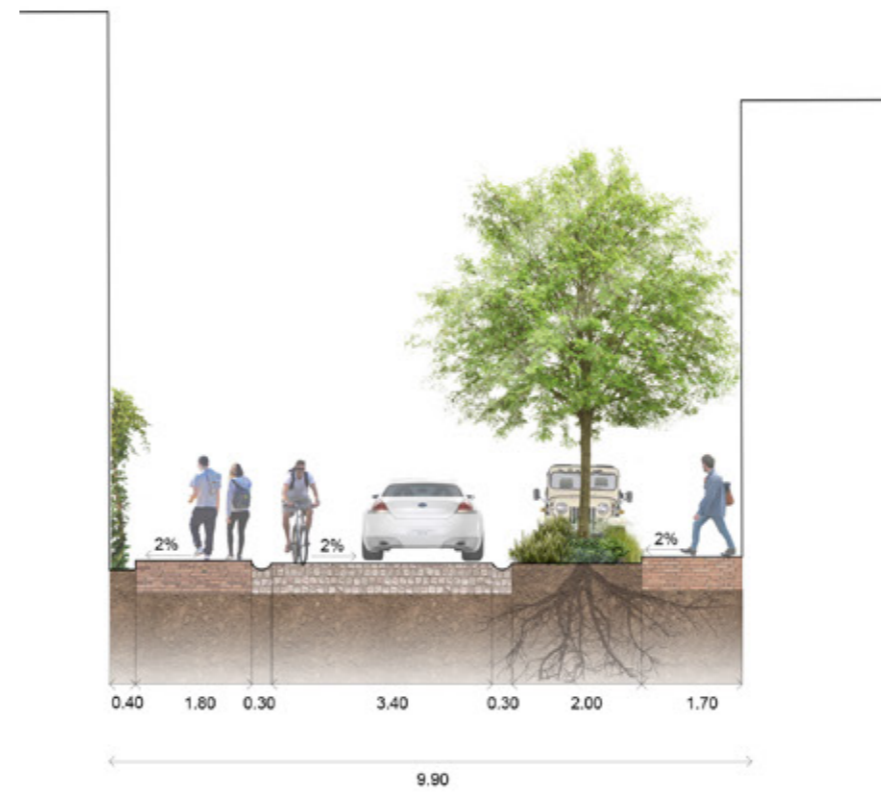
De Sint Jorisstraat vormt hierop een uitzondering, met zijn eigen unieke profiel dat zijn karakter behoudt.

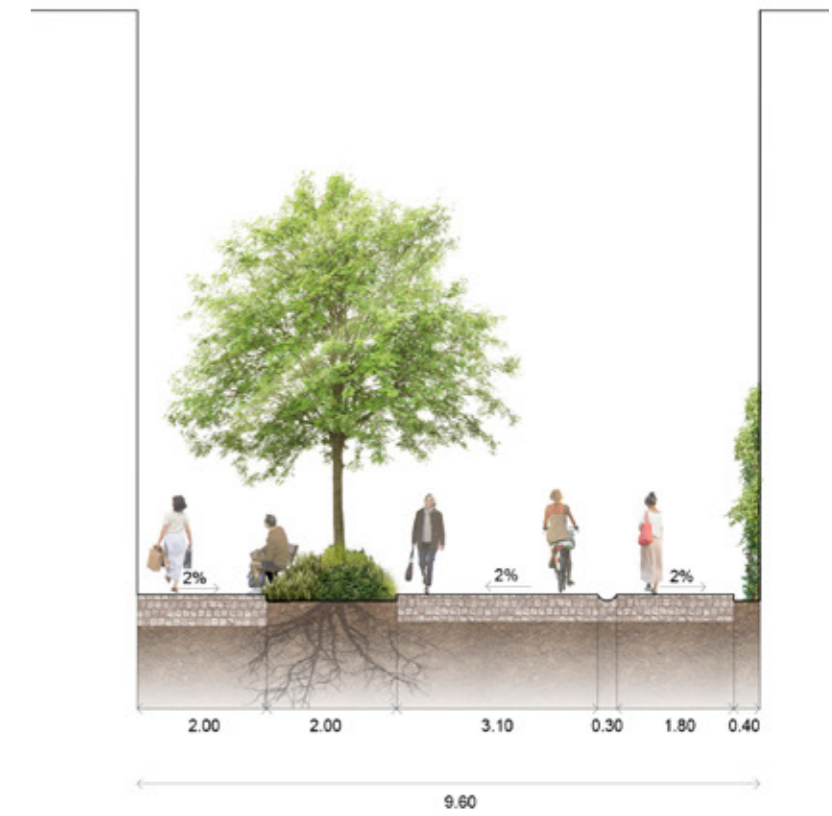
Type 1 _stoep en weg gelijk

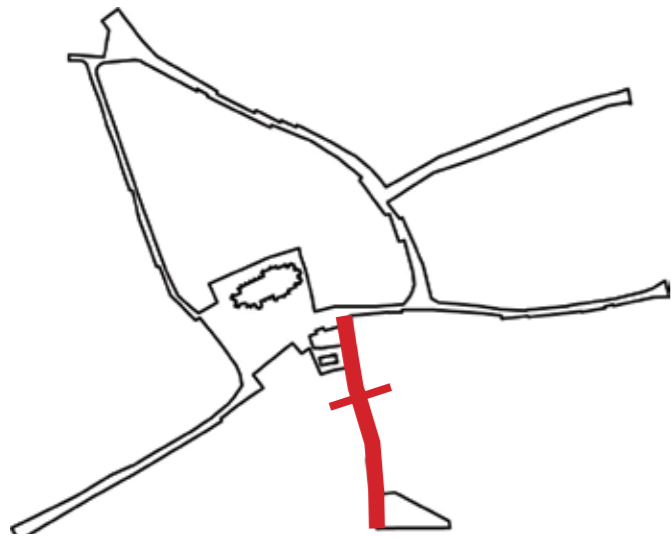

Type 2 _stoep aan één zijde

Type 3 _shared space

Molenstraat - schaal 1/100

De Molenstraat is een belangrijke straat in het centrum van Oirschot. Er bevinden zich opmerkelijke monumenten en gebouwen en het is een belangrijke fietsverbinding. Veel bezoekers die met de fiets komen zullen via deze weg het centrum van Oirschot binnenkomen, omdat de Molenstraat aansluit op de Groene Corridor verbing met Eindhoven.

In het noorden is de Molenstraat vrij smal en bestaat hij vooral uit verharding, maar hij wordt naar het zuiden toe steeds breder en groener. De rooilijn van de huizen verspringt, waardoor er afwisselend voortuinen in het straatbeeld voorkomen. De Molenstraat is met zijn shared space concept ideaal om een van de meest groene straten te worden in het nieuwe ontwerp van het centrum van Oirschot.

Nu

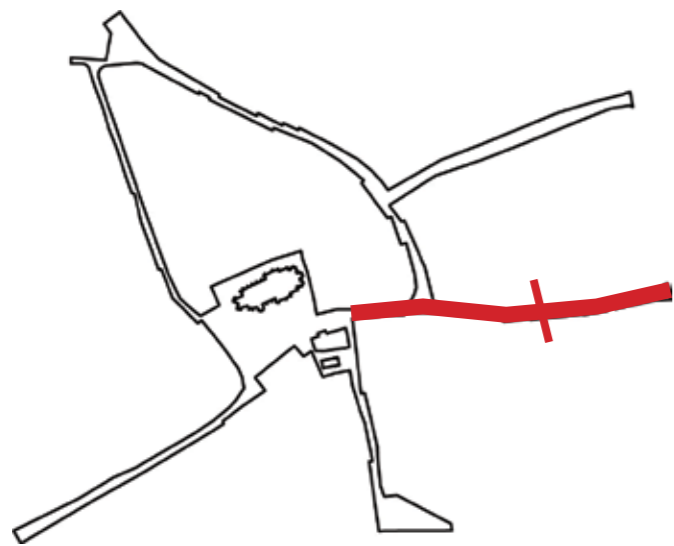
Nieuw

Zoom 1 - Molenstraat - schaal 1/250

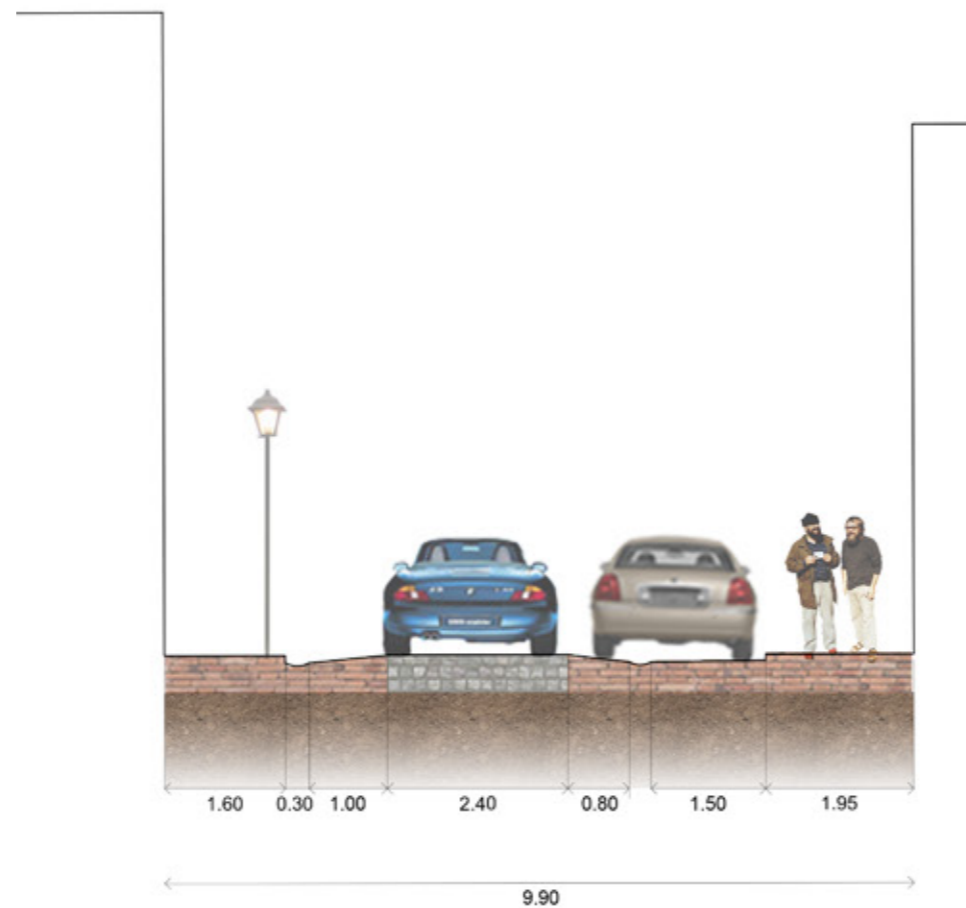

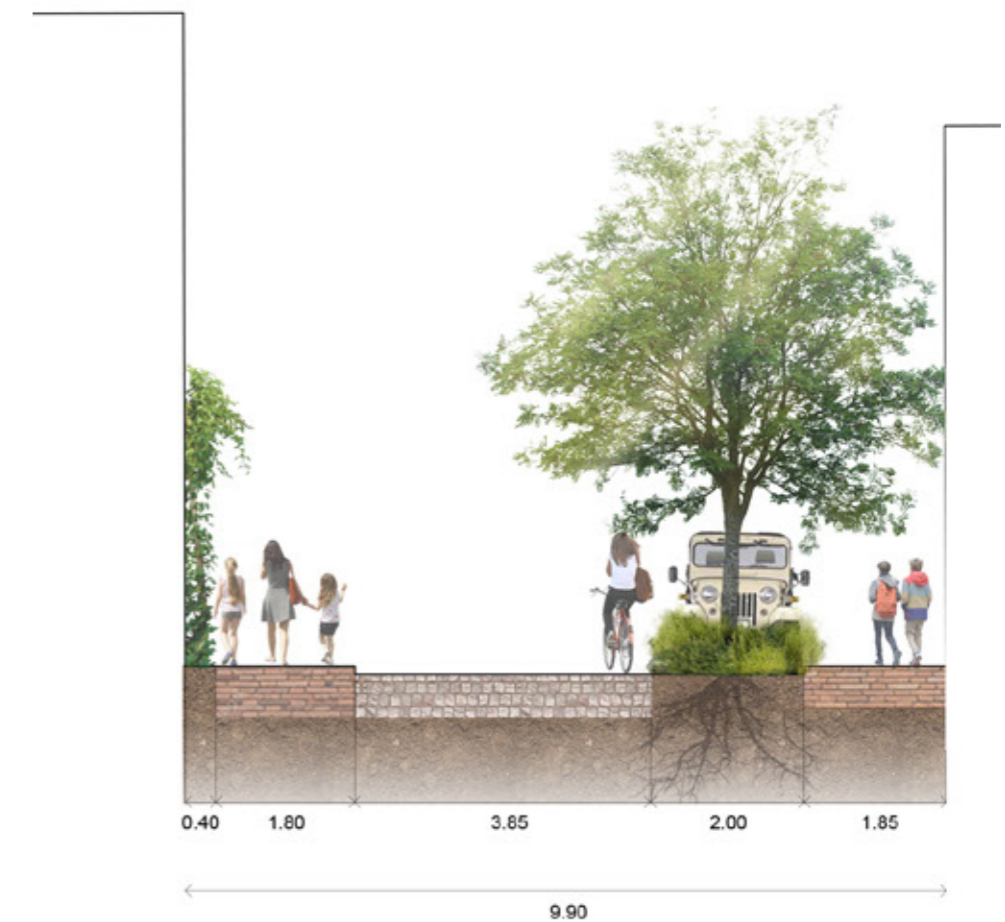
Rijkessluisstraat - schaal 1/100

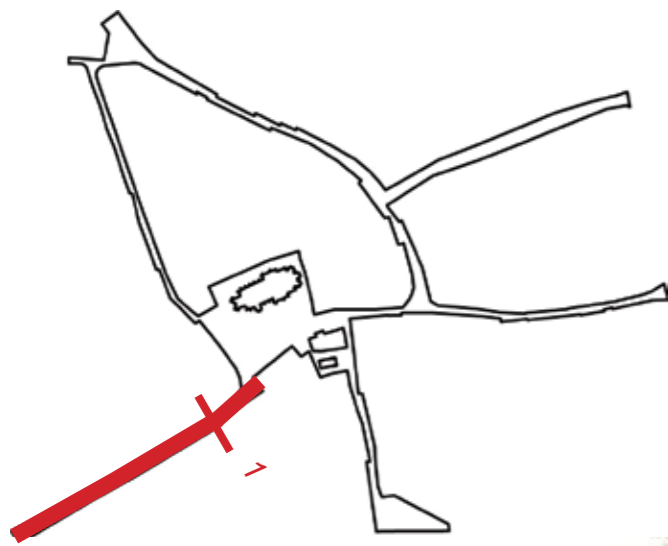
De Rijkessluisstraat en de Koestraat zijn de twee breedste straten van het project, met uitzondering van de St. Jorisstraat. Dit maakt het makkelijker om zoveel mogelijk consequent het zelfde profiel uit te voeren. In deze twee straten kan er altijd een verhoogde stoep gemaakt worden, waardoor ze erg veilig en comfortabel zijn voor voetgangers. Het nieuwe groen dat in deze straten gerealiseerd kan worden is voornamelijk door hier en daar een bestaande parkeerplaats om te vormen naar een groenvak.

Nu

Nieuw

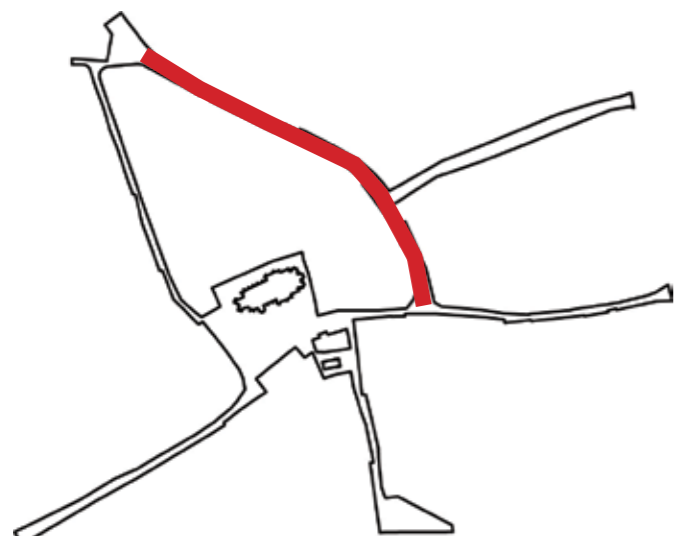
Koestraat - schaal 1/100

Nu

Nieuw

Gasthuisstraat

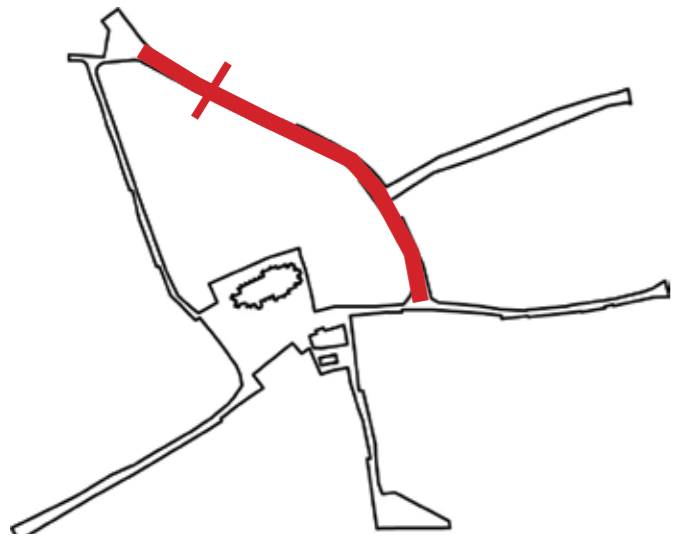
De Gasthuisstraat is verbonden met de Rijkessluisstraat door middel van een klein plein waar de grote stoel staat. Het plein en de kleine voortuinen zijn omgeven met geschoren heggen. Deze karakteristieke heggen komen langs de hele straat voor, waardoor de architecturale elementen uit verschillende perioden worden verbonden tot een samenhangende structuur. Meer naar het noorden maken de tuinen plaats voor boomrijen, wat zorgt voor een meer formeel en versteend karakter. Parkeerplaatsen bevinden zich veelal tussen de bomen, ingevoegd in de rij.

De trottoirs in de Gasthuisstraat zijn vrij smal en af en toe belemmerd door straatmeubilair of bomen, wat comfortabel lopen bemoeilijkt. Door de straat opnieuw op één niveau in te richten, maar met meer begaanbare materialen ontstaat er meer vrijheid voor voetgangers en fietsers.

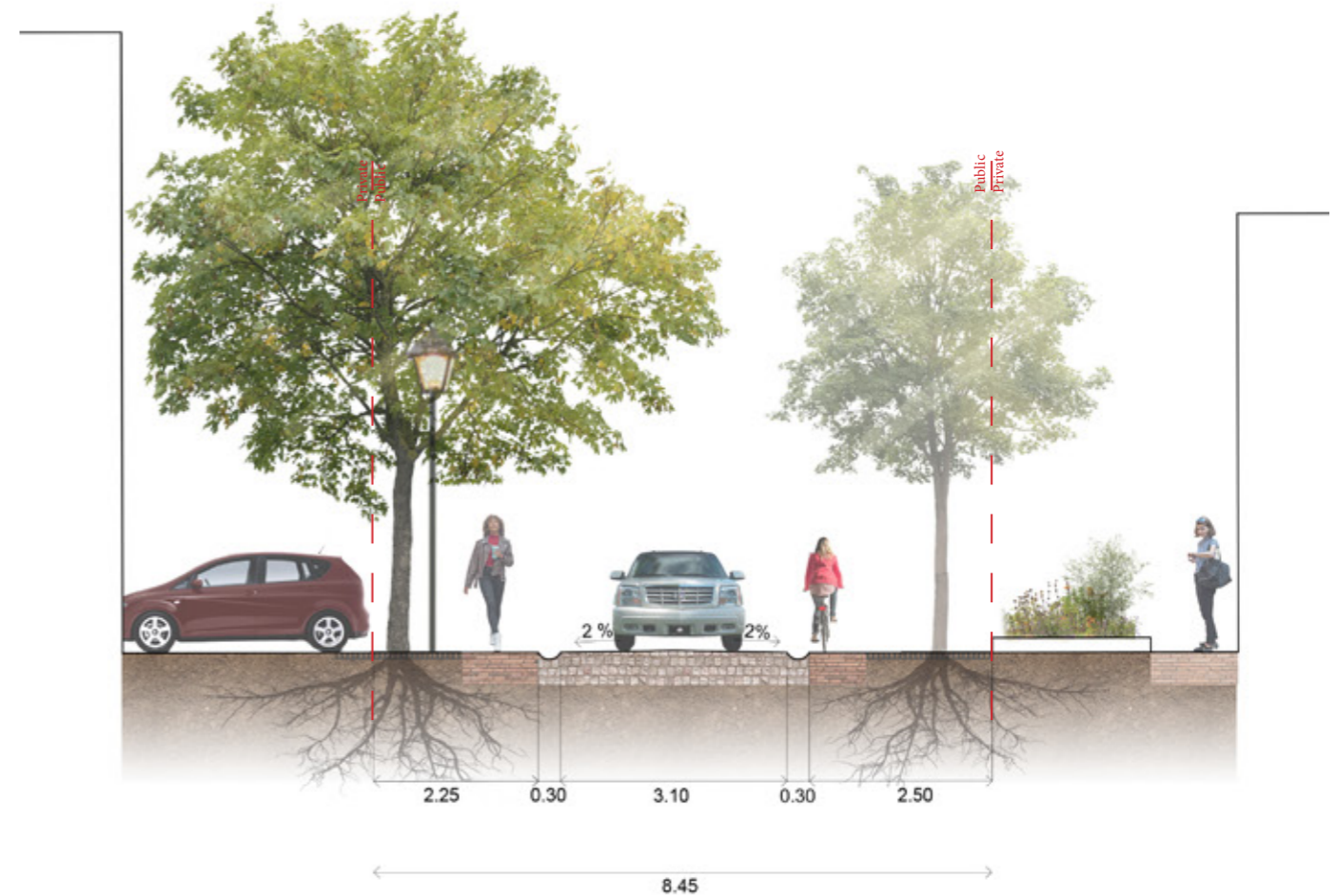
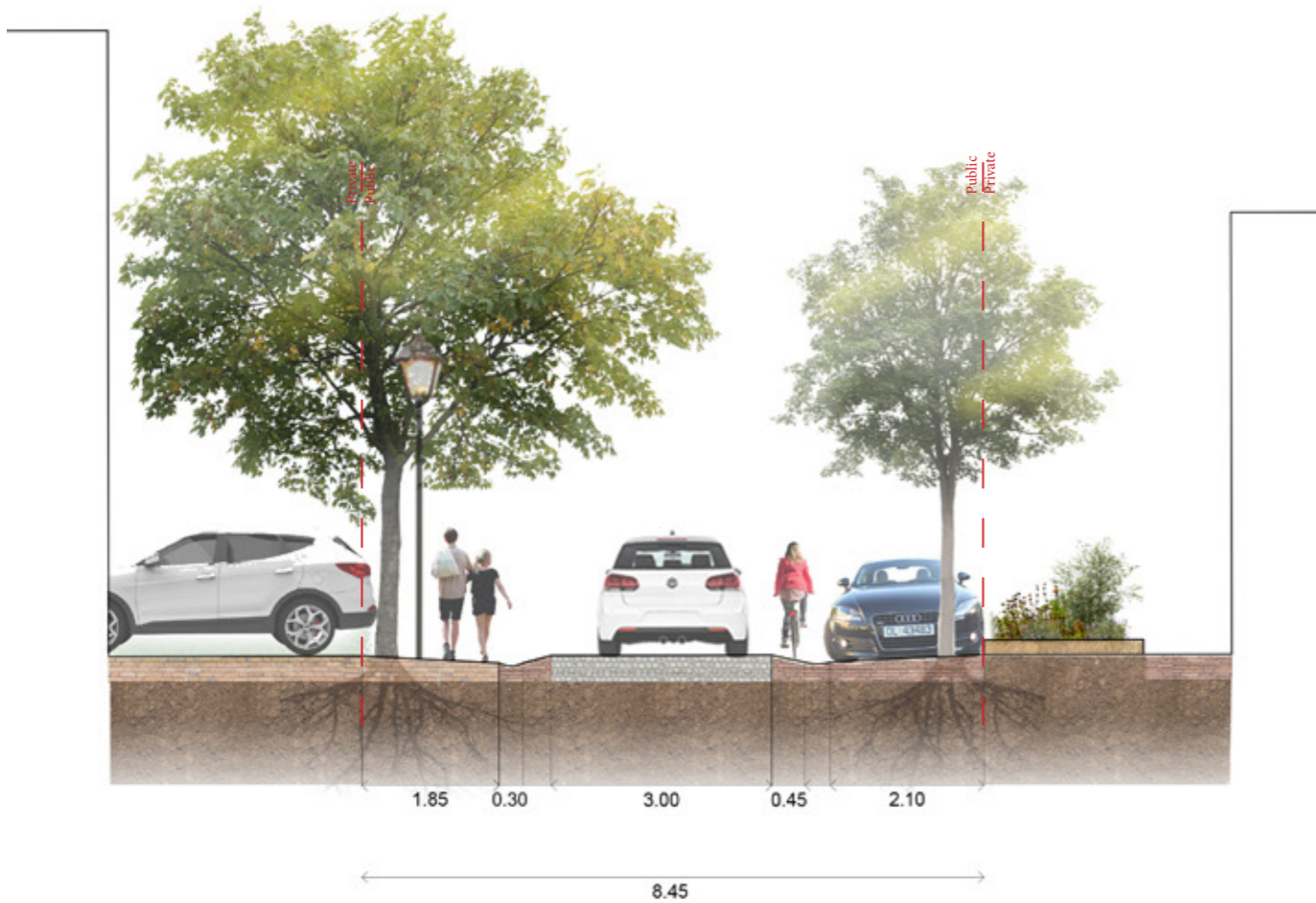

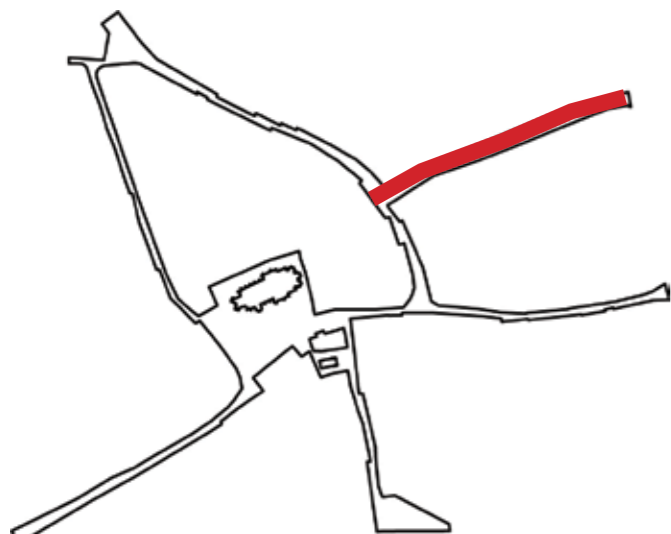
De Gasthuisstraat te Oirschot omstreeks 1955, gezien vanaf de toren van de toenmalige brandweerkazerne. Vooraan de kruising met de Oude Grintweg/St. Odulphusstraat. Links op de kruising een deel van de boterfabriek.

Gasthuisstraat

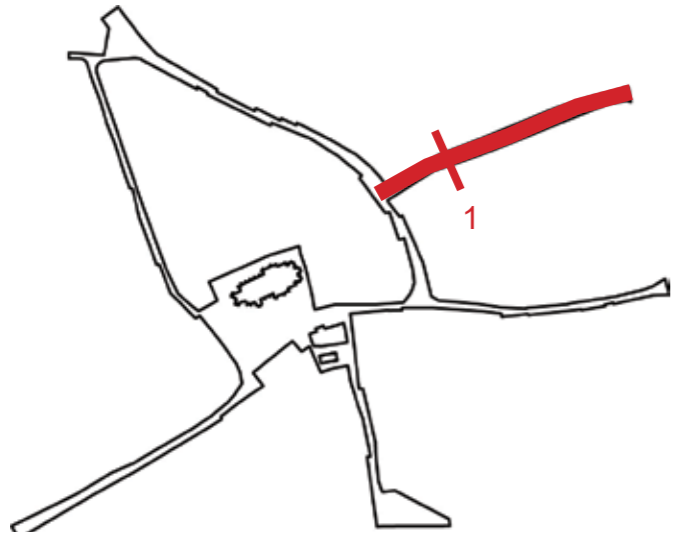

St. Jorisstraat

De Sint Jorisstraat is onderdeel van het ontwerpgebied, maar heeft een meer moderne uitstraling en is duidelijk pas later ontwikkeld. Er bevinden zich veel sociale voorzieningen zoals ouderenzorg, een cultureel centrum en de bibliotheek. Er bevinden zich een heel aantal parkeerplaatsen langs de straat, wat wordt ondersteund door zijn goede bereikbaarheid. In het nieuwe ontwerp blijft het belangrijk dat je vlot via de Sint Jorisstraat de verschillende parkeervoorzieningen kan blijven bereiken.

De bebouwing staat vrij in groene ruimtes en is vaak diagonaal georiënteerd op het wegprofiel. Dit zorgt voor een brede en open structuur, een groot contrast met de stedenbouwkundige opzet van de andere straten. Gezien zijn belangrijke mobiliteitsfunctie en ruime opzet is in de Sint Jorisstraat gekozen voor een vlot profiel met aan één zijde een bomenrij.

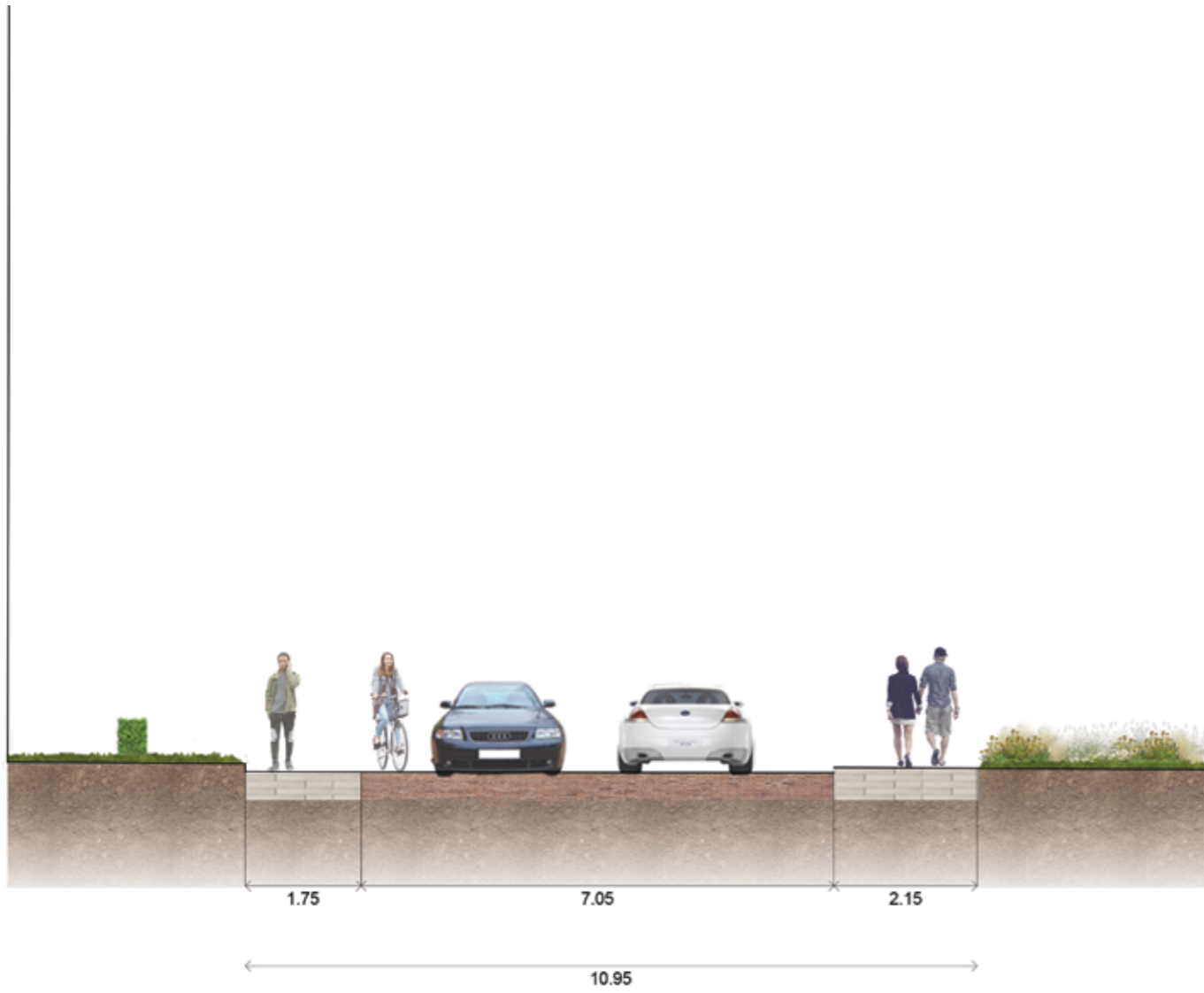

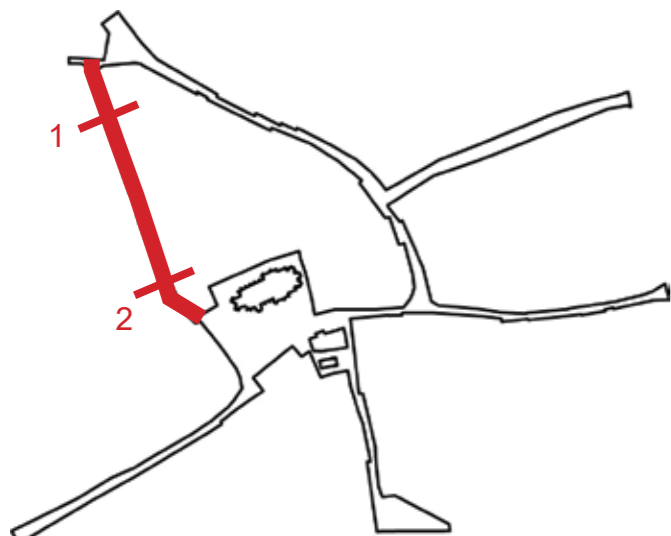

St. Jorisstraat - schaal 1/100

Nu

Nieuw

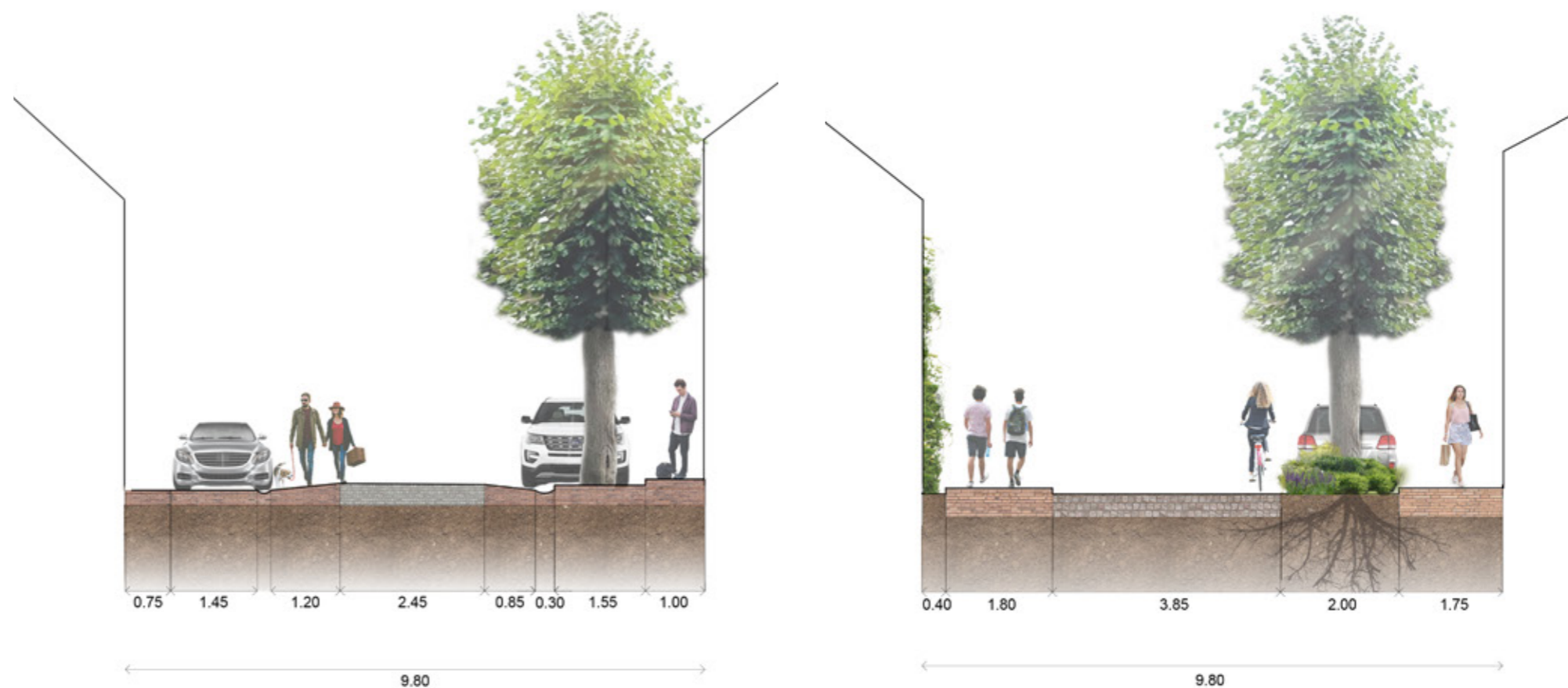

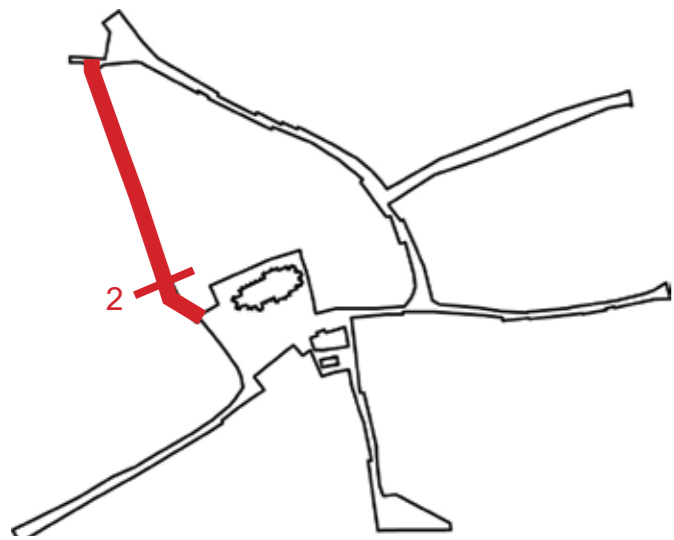
Nieuwstraat - doorsnede 1 schaal 1/100

Langs de Nieuwstraat in Oirschot zijn talrijke historische gebouwen te zien, waaronder een rooms-katholiek kloostercomplex. Deze structuren zijn stille getuigen van de historische ontwikkeling van Oirschot.

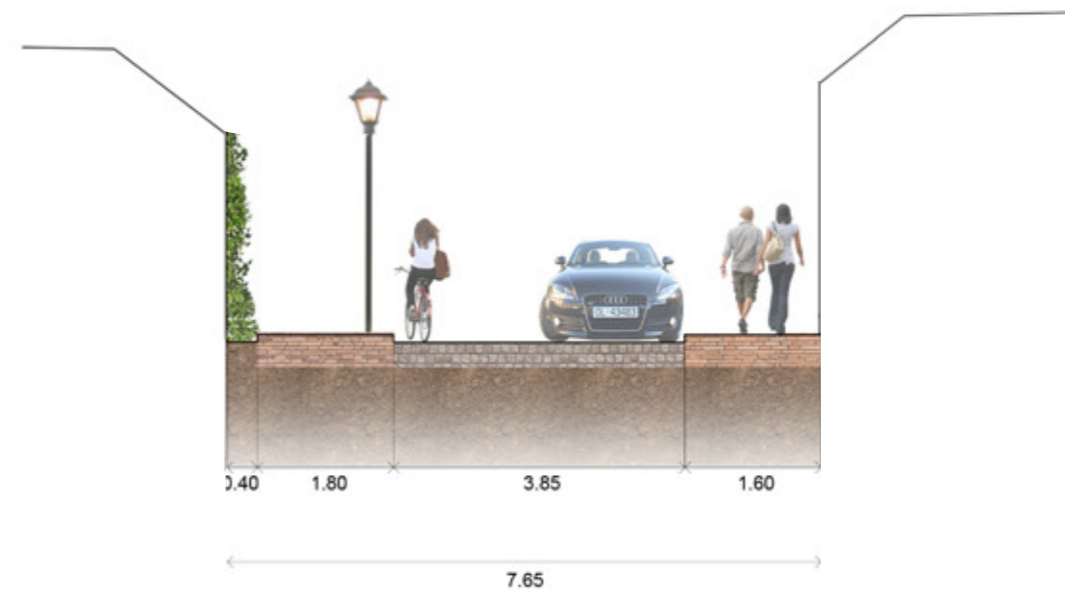
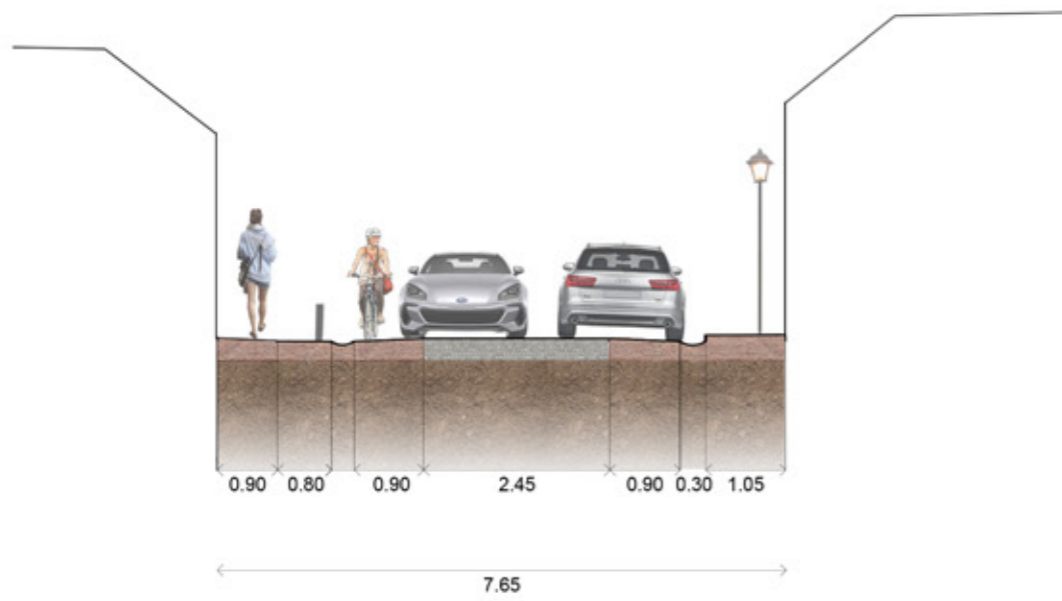
De straat, vooral in de buurt van de markt, is vrij smal, wat de mogelijkheid beperkt om groen toe te voegen of comfortabele voetgangersroutes te garanderen. Naarmate de straat breder wordt, wordt extra ruimte vaak ingenomen door parkeerplaatsen, waardoor er weinig tot geen ruimte overblijft voor voetgangerspaden.

Met het nieuwe profiel wordt beoogd om tenminste aan één zijde altijd een goed begaanbare en doorlopende stoep te voorzien. Bomen, parkeerplaatsen en andere potentiële obstakels worden zoveel mogelijk aan de andere kant van de straat geïntegreerd.

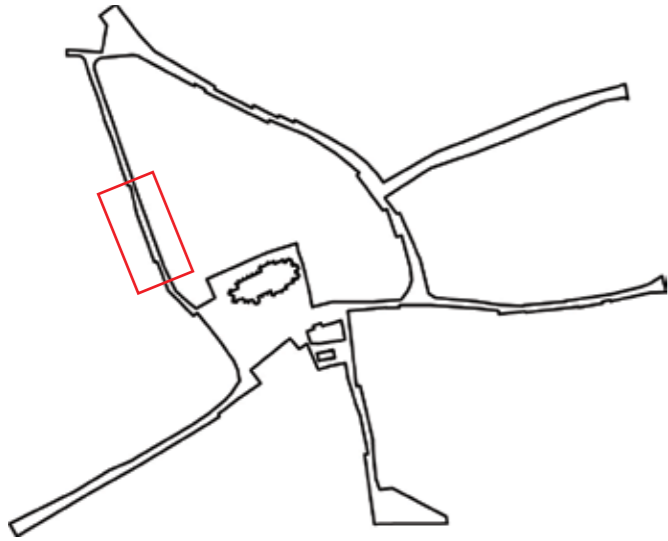

Nieuwstraat - doorsnede 2 1/100

Zoom - Nieuwstraat - Project 1/250

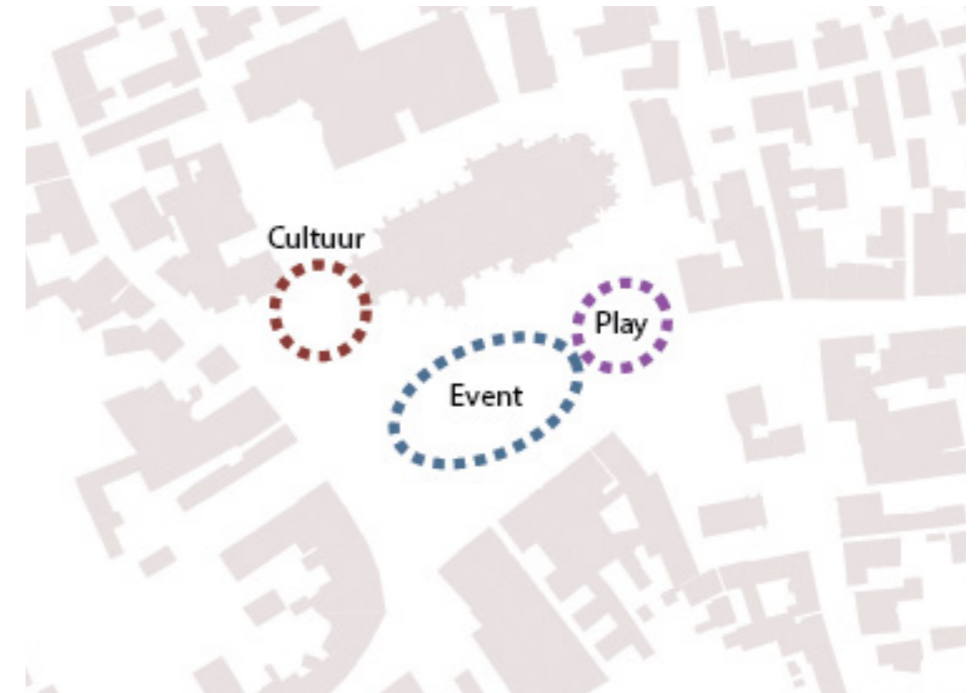
Ontwerp Markt

Het ontwerp van de Markt van Oirschot is doordacht en functioneel. Bomen sturen belangrijke zichtlijnen en creëren een groene sfeer. De verschillende ruimtes zijn veelzijdig en multifunctioneel, waardoor de inzet en het gebruik ervan door de jaren heen verschillend ingevuld kan worden.

Door gebruik te maken van een orthogonale benadering wordt gestreefd naar formaliteit en structuur in het ontwerp, wat zorgt voor een gevoel van samenhang en ruimtelijke ordening. Ondanks deze formele opzet blijft er een natuurlijke flow op het plein behouden, waarbij de belangrijke looplijnen helder en toegankelijk blijven voor bezoekers. Dit alles draagt bij aan een levendige en aantrekkelijke ontmoetingsplek voor de bewoners en bezoekers van Oirschot.

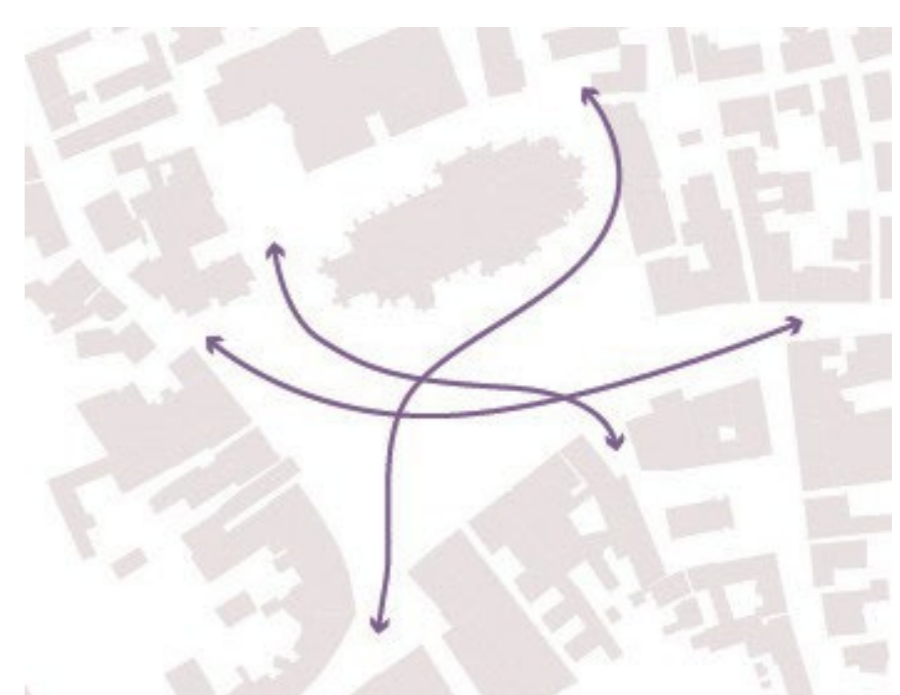
De bomen sturen de belangrijke zichtlijnen

De verschillende gebruiksruidtes zijn multifunctioneel

Met een orthogonaliteit wordt gezocht naar formaliteit in het ontwerp

Er is flow op het plein, de belangrijke looplijnen blijven behouden

Nieuwe tuin voor het gemeentehuis

Ruimte onder de bomen voor activiteiten en spelen

Weg is verlegd voor een bredere stoep van 5.5m (voorheen 2.5)

Grote waterbuffer voorzien onder de markt voor hemelwater

Verhoogde randen langs het groen als zitelementen en bescherming

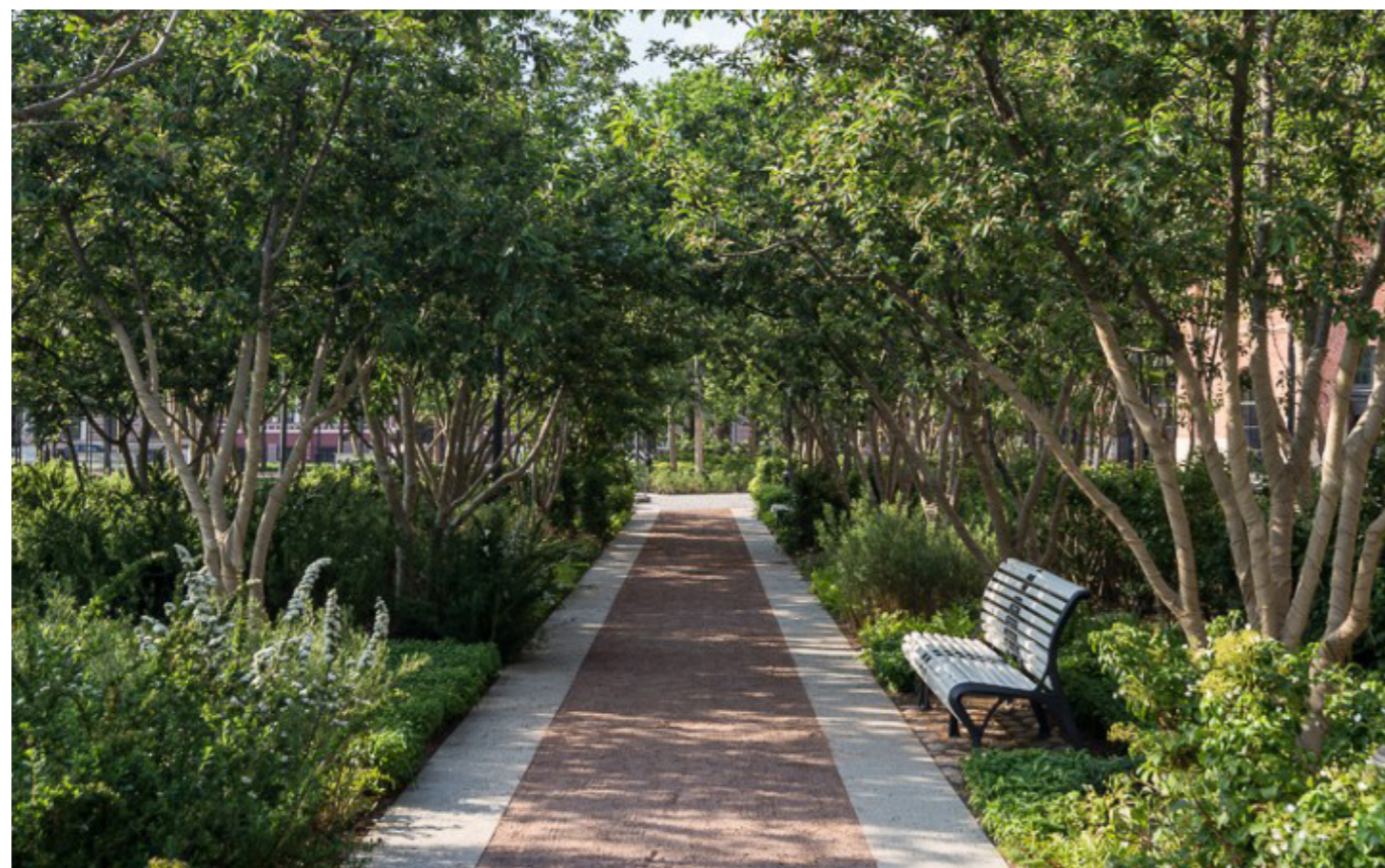
Waterspiegel op de plek van de kiosk

Referenties ontwerp markt

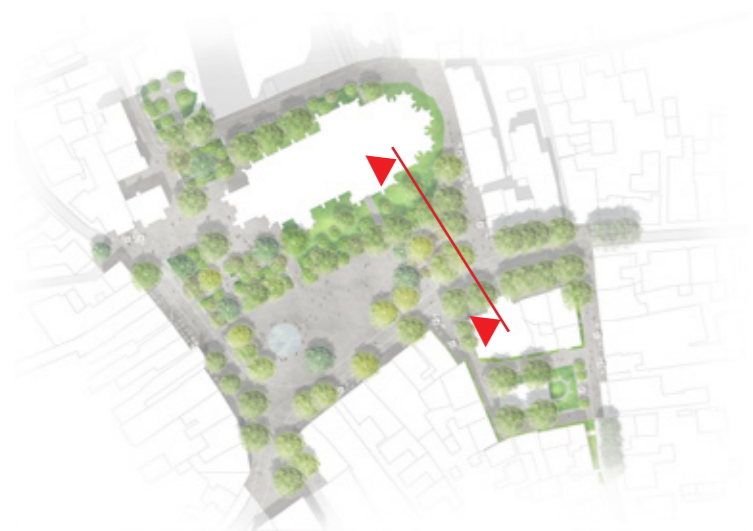
Water kan passeren naar het groen

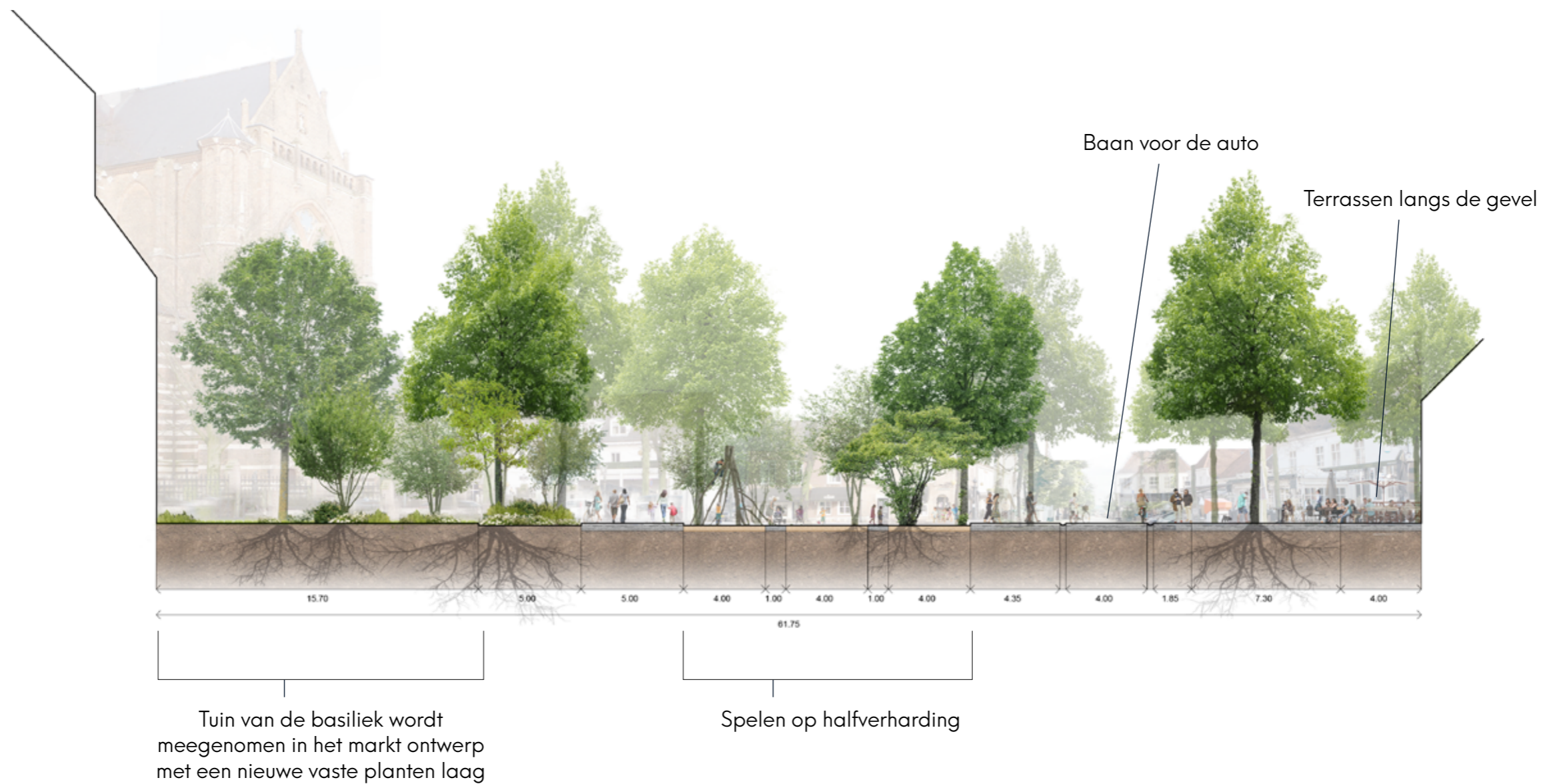
Verblijven in het groen

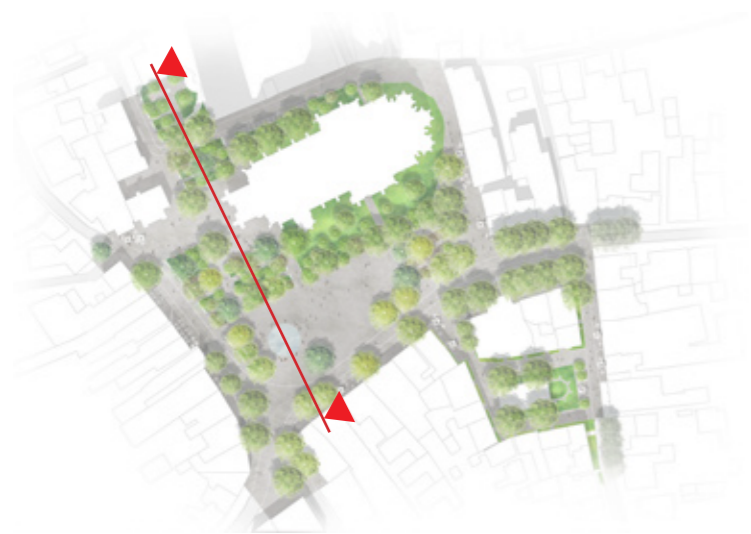

Verhoogde randen beschermen het groen

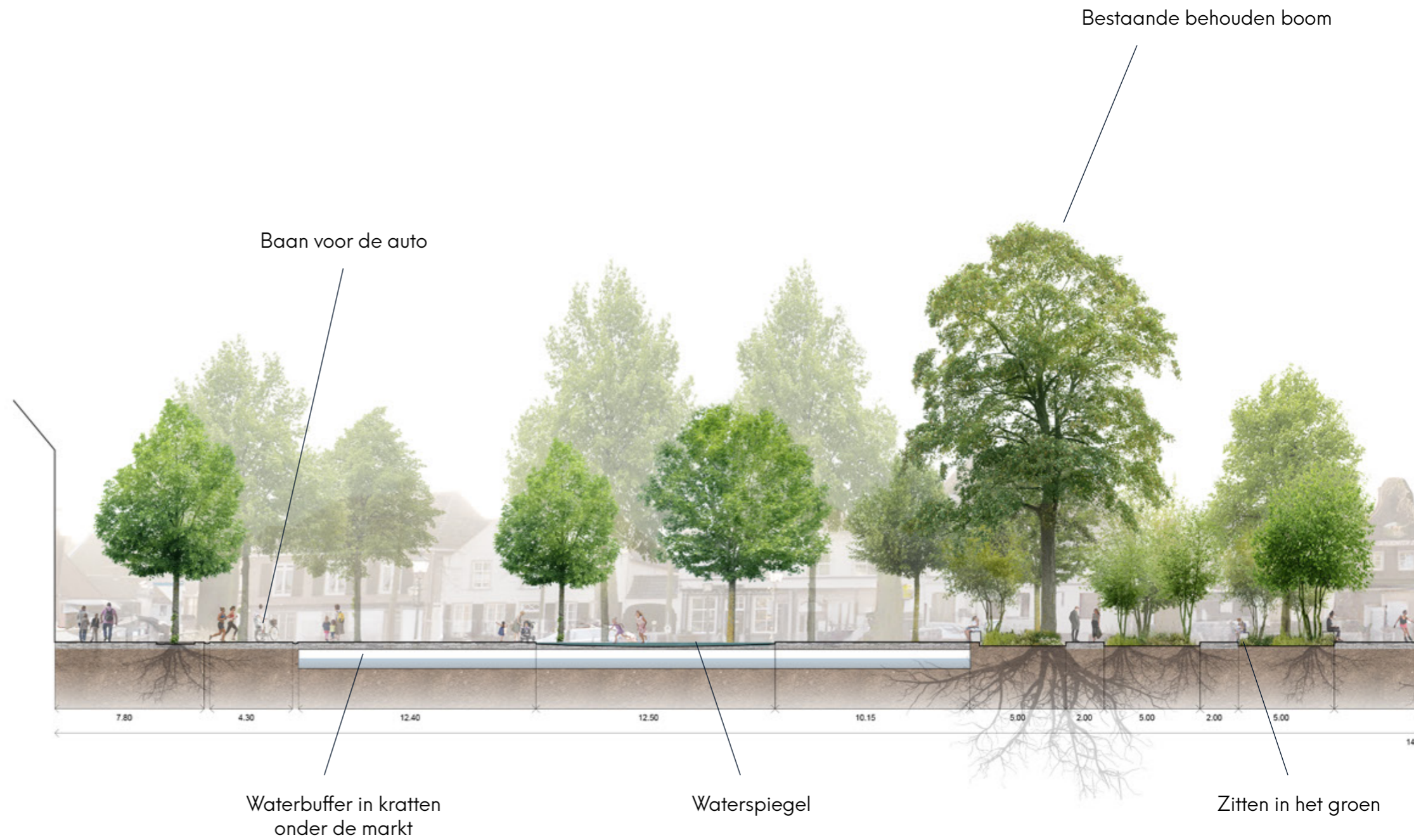

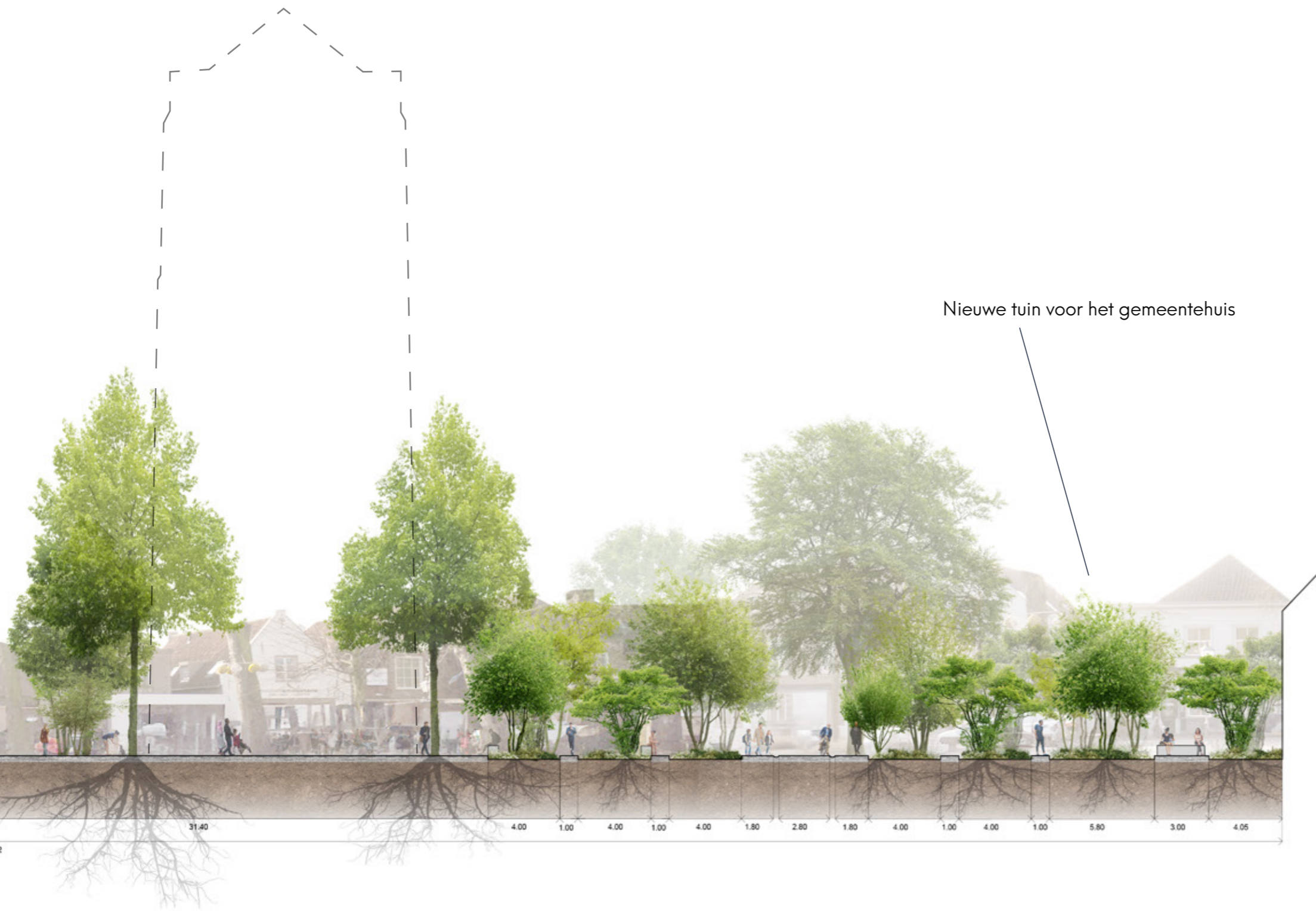
Markt - doorsnede 1 schaal 1/250

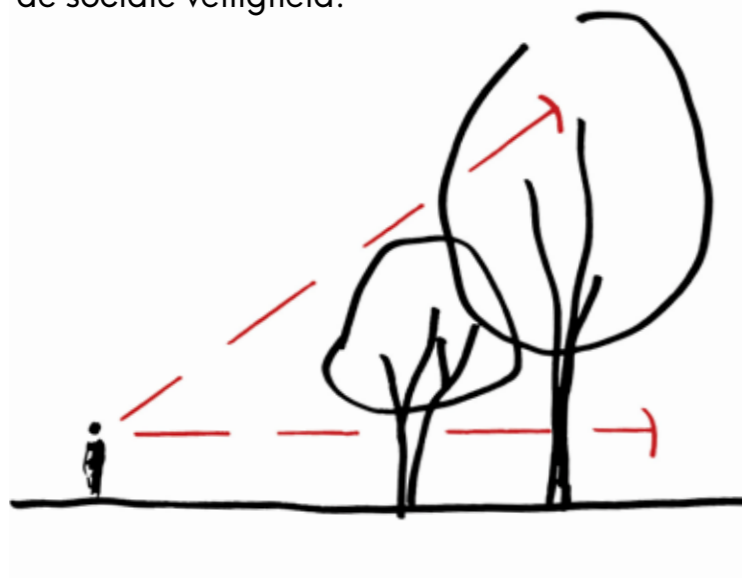
Markt - doorsnede 2 schaal 1/250

Zichtlijnen

Op het marktplein is er bewust gewerkt met zichtlijnen van en naar de belangrijkste monumenten zoals de Basiliek, het Raadhuis en het Boterkerkje. Er is gewerkt met twee soorten zichtlijnen. De hoge zichtlijnen richting de basiliek, omdat hoogstam bomen dit soort zichtlijn blokkeren staan er geen bomen op deze zichtlijn. Verder zijn er de lage zichtlijnen, deze zijn op ooghoogte en komen het meeste voor in het plan. Op deze zichtlijnen wordt ervoor gezorgd dat er goed onder de bomen en meerstammigen door gekeken kan worden. Naast zicht op het erfgoed is dit ook goed voor de sociale veiligheid.

- zichtlijn hoog, tussen bomen
- zichtlijn laag, onder kruinen meerstammigen en bomen door

Objecten en meubilair

Dit palet geeft een eerste gevoel bij de verschillende objecten die we in het centrum voor ons zien. Doel is om tijdloze elementen te kiezen die passen bij de identiteit van Oirschot, waarbij opgepast moet worden dat het niet te snel kitch of cliché wordt.

Voor de losse zitelementen wordt onderzocht of hier een link gemaakt kan worden naar de historie die Oirschot heeft met het maken van stoelen. Dit zou in permanent, maar eventueel ook in mobiel meubilair (bv. de terrassen) gezocht kunnen worden.

○ Ronde open boomspiegels op de markt

□ Gesloten boomspiegels in de straten met een rond patroon

Betonnen elementen beschermen het groen

Verlichting is een moderne knipoog naar de oude armaturen

Spelen op houtsnippers

Zitten met een hoge rug

— Zitelementen zijn een houten toevoeging bovenop de betonnen randen

● Eventueel losse zitelementen als knipoog naar de Oirschotse stoelen (nader te onderzoeken en ontwerpen)

Terrassen

Voor de terrassen wordt er gewerkt met zomer- en winterterrassen. Dit betekent dat sommige terrassen er het hele jaar door mogen staan (winterterrassen) en andere enkel voor de warmere periodes van het jaar (zomerterrassen). Op de volgende pagina is een aanzet gedaan voor richtlijnen die de terrassen een meer uniforme en rustige uistraling moeten geven. Deze regels moeten in het vervolgtraject verder uitgewerkt worden, onder andere in samenspraak met de verschillende ondernemers rond de markt.

Richtlijnen voor terrassen (concept)

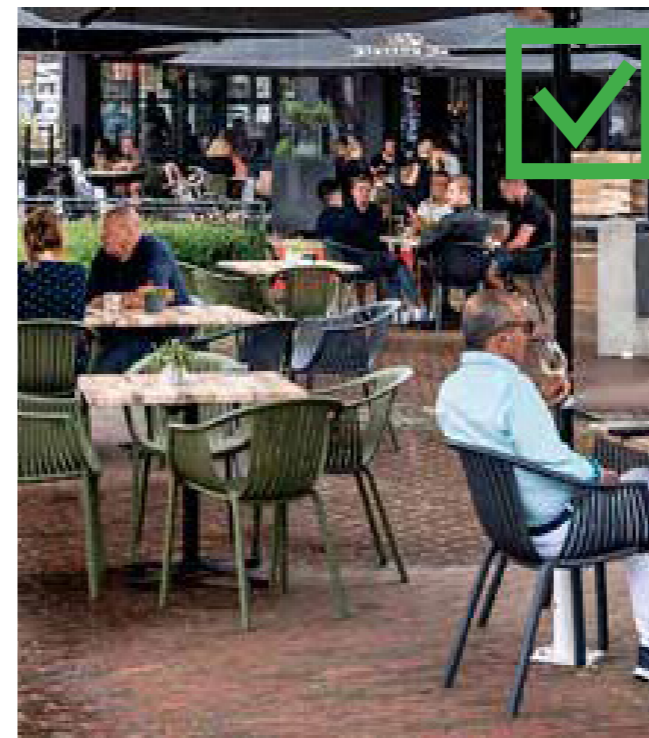
- De inrichting van het terras moet er verzorgd (schoon, heel, veilig) uitzien, van een hoog kwaliteitsniveau zijn en moet bijdragen aan de algemene, ruimtelijke en belevingskwaliteit;
- Het terras is te gast in de openbare ruimte en is een buitenruimte;
- Er wordt gekozen voor één meubelstijl per terras;
- Kleurgebruik is afgestemd op het kleurenpalet voor terrassen;
- Er is interactie tussen de terrassen en de overige openbare ruimte door zicht op achterliggende bebouwing, looproutes of groen;
- De terrasvloer loopt door, het aanwezig straatwerk moet zichtbaar blijven (geen vlonders, vloerbedekking, afschermingen of meubels tot aan de grond etc.);
- Boomkransen moeten te allen tijde vrij blijven van terrasmeubilair en accessoires.

Eerste aanzet palet terrassen

Terrassen voelen als onderdeel van de openbare ruimte

Rustig, open, transparant geheel met natuurlijke kleuren

Geen gesloten elementen die de ruimte afbakenen

Spelen

Spelen heeft een eigen plek op het plein. De elementen hebben een natuurlijke uistraling en passen zo goed in de gehele esthetiek van het plein. Er wordt onderzocht of de te kappen kastanjes hergebruikt kunnen worden om de speelelementen van te maken.

Waterpompen

De bestaande waterpompen krijgen opnieuw een plek op het plein. Ze staan net als in het huidige ontwerp vrij in de verharding en bij gebruik komt er drinkwater uit.

Water

Om het centrum van Oirschot klimaatadaptief te maken moet er voor alle verharde opp. 50 mm water gebufferd worden. Hoe dit exact gaat werken zal in het vervolgtraject uitgewerkt worden, maar voor deze fase gaan we uit van de volgende uitgangspunten:

- Water wordt waar mogelijk naar groenvakken geleid voor natuurlijke infiltratie.
- Onder het plein en eventueel ook in de straten wordt een ondergronds waterbuffersysteem voorzien waar het hemelwater naartoe geleid wordt. Dit kan bijvoorbeeld met retentiekragen.
- Er wordt onderzocht of dit water gefilterd kan worden zodat het hergebruikt kan worden voor de waterspiegel en om de planten water te geven in droge periodes.
- Er wordt onderzocht of het water in deze buffer na filtering ook natuurlijk kan infiltreren in de bodem, waar het dan de grondwaterspiegel kan voeden en kan helpen om droogte tegen te gaan.

Bepanting en bomen

Vaste planten

Omdat de vaste planten zich voornamelijk onder bomen en meerstammigen bevinden, wordt er bewust gekozen voor een palet van planten die voorkomen in een bossituatie. Zo past de bepanting het beste bij de gecreëerde situatie. Dit zorgt voor een border waar vooral textuur diversiteit brengt. Een prachtig klassiek palet dat volgens ons past bij Oirschot.

Bloemrijk gras naast de kerk

Plantenborders met textuur

Bomen

Voor de hoogstambomen en meerstammige bomen worden bewust dezelfde soorten gebruikt. Zo ontstaan er toch verschillende vormen, maar brengt de seizoensbeleving juist rust in het beeld. Het plantenpalet zal in de verdere uitwerking zich verder ontwikkelen, uitgebreider en gedetailleerder worden. Bomen worden zoveel mogelijk groot aangeplant, denk aan plantmaat 30-35, zodat vanaf het begin de beleving en zichtlijnen van het plein goed worden neergezet.

Acer platanoides - esdoorn

H=15m, L=8 m

Quercus robur - eik

H=25 m, L=20 m

Pyrus calleryana - sierpeer

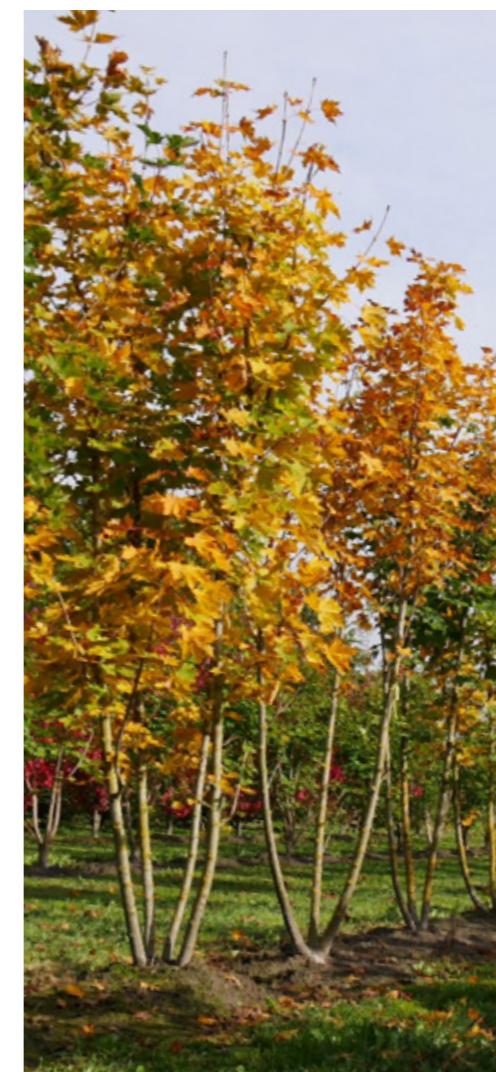
H=12-14 m, L=4-5 m

Meerstammigen

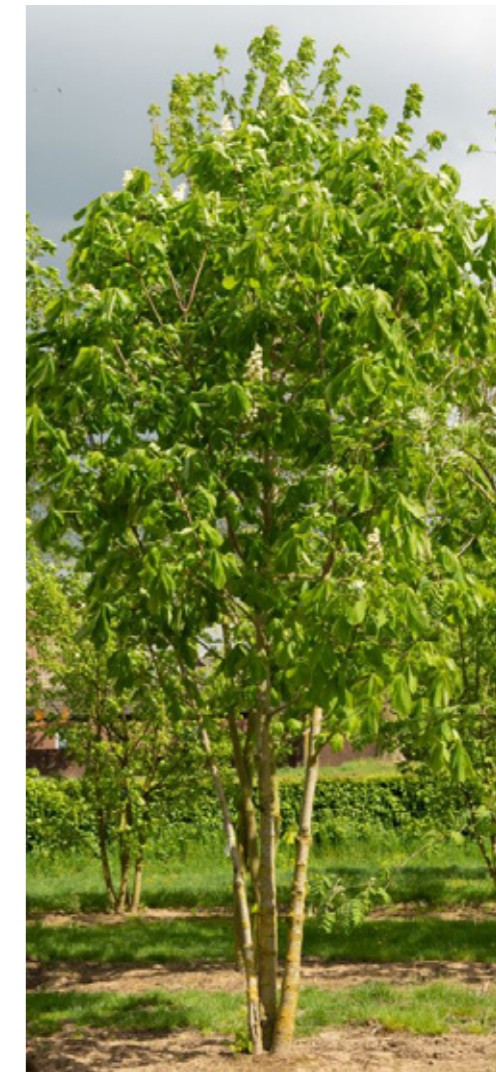
Door voor dezelfde soorten te kiezen als aanwezig zijn bij de hoogstambomen (zowel bestaand als nieuw) zijn we zeker dat de meerstammigen van nature vrij groot zullen worden. Dit garandeert dat zichtlijnen onder de meerstammigen door op het omliggende erfgoed behouden zullen blijven. Bij aanplant wordt al gekozen voor meer volwassen meerstammigen, zodat vanaf de eerste aanplant de belangrijkste zichtlijnen onder de kruin door gehandhaafd kunnen worden.

Quercus robur - eik

Acer platanoides - esdoorn

Aesculus - kastanje

*zoeken naar variant die minder ziektegevoelig is

3D doorsnede Molenstraat - meer ruimte voor groen en bomen

6. Functioneren

In dit hoofdstuk worden nog enkele praktische onderwerpen toegelicht waar rekening mee is gehouden in het ontwerp.

Evenementen

Een van de belangrijke voorwaarden die werd meegegeven in het participatietraject is de mogelijkheid om evenementen op de markt te kunnen blijven houden. Het winterparadijs werd hierin als maatgevend aangehouden. Uiteraard kunnen hier ook andere evenementen zoals de markt op gehouden worden. Een andere belangrijke conclusie uit het participatietraject is dat enkel evenementen wenselijk zijn waarvoor geen grote barrières en hekwerken nodig zijn, zodat het openbaar karakter van de markt ook tijdens evenementen behouden blijft.

Beschikbare ruimte voor winterparadijs in ontwerp min. 1500 m²

Fiets parkeren

Fiets parkeren wordt gedaan aan de hand van zogenaamde fietsnietjes. Op twee plekken wordt een grote groep fietsparkeerplaatsen voorzien. Verder worden er kleine groepjes fietsnietjes ingericht om incidentiele fietsen op te vangen. De exacte hoeveelheid fietsnietjes zal in het vervolgtraject bepaald worden.

Kort parkeren

Op deze zeven plekken mag er met een blauwe schijf kort geparkeerd worden. Exacte regels hiervoor zullen in het vervolgtraject opgesteld worden, maar over het algemeen is een parkeerschijf verplicht, worden de vakken aangegeven met blauwe lijnen en mag er voor maximaal 2 uur geparkeerd worden.

Afvalinzameling

We willen bovengrondse afvalinzameling uit het straatbeeld hebben, dus we gaan voor ondergrondse containers. Uitgangspunt is om de containers met groen te omkaderen.

Er loopt een onderzoek voor de exacte en meest geschikte locaties, maar dit is onderdeel van het uitvoeringsprogramma (dus volgende fase).

Containers in het groen - bron: Gemeente Barendrecht

Ondergrondse containers in Eindhoven

HQ Juurlink[+]Geluk BNSP
Schiemond 20-22
3024 EE Rotterdam

Phone +31 (0) 10 478 37 11
Email rotterdam@jeng.nl
Web www.juurlinkengeluk.com

